

İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergibilimsel Bir Analiz

Muhammed Yusuf ERTEK*

Öz

Kitaplar, bilgi birikiminin aktarımında son derece önemli olan yazılı unsurlardan biridir. Kitap kapakları ise bir kitaba ilişkin, okuyucunun ilk izlenimlerini etkileyen görsel anlamda bir başlangıç noktası olarak belirtilebilir. İnsan kaynakları yönetimi alanı ise özellikle örgütsel düzeyde işçi-işveren ilişkilerinin derinlemesine çözümlendiği, analiz edildiği ve geliştirilmeye çalışıldığı bir bilim dalı yahut disiplin olarak ifade edilebilir. Alana elbette akademik alanda çeşitli katkılar sunulmaktadır. Bu katkılardan bazıları teknik anlamda bilgi üretimini ifade etmektedir. Bazıları ise alanın düşünsel arka planına ilişkindir. Söz konusu çalışmalardan farklı olarak, bu çalışma ile Türkiye’de satılan, insan kaynakları yönetimine dair tüm kitaplar evreninden, en çok rağbet görenlerden, tipik durum örnekleme ile seçilen insan kaynakları yönetimine dair 12 adet kitap kapağı, nitel bir araştırma yöntemi olan göstergibilimsel çözümlenmeden yararlanılarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Böylece insan kaynakları yönetimi alanında yazılan kitaplar ile kitapların ve alanın içeriği arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Analiz için Roland Barthes’in biçim-içerik, düz anlam-yananlam kavramlarına göre düzenlenmiş bir model kullanılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular paylaşılmış ve analize ilişkin değerlendirmelere sonuç başlığında yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Roland Barthes, Ferdinand de Saussure, Anlambilim, Düzenlam, Yananlam, İKY, Kitap Kapakları

Makale Türü: Araştırma Makalesi

A Semiotic Analysis on the Covers of Books Published on Human Resources Management

Abstract

Books are one of the written elements that are extremely important in the transfer of knowledge. Book covers, can be specified as a visual starting point for a book that affects the first impressions of the reader. The field of human resources management, on the other hand, can be expressed as a branch of science or discipline in which employee-employer relations are analyzed, analyzed and tried to be developed in depth, especially at the organizational level. Of course, various contributions are made in the academic field to the field of HRM. Some of these contributions state to the production of knowledge in a technical sense. Others are related to the intellectual background of the field. Unlike the aforementioned studies, in this study, 12 book covers on human resources management, selected by typical case sampling from the universe of all the books on human resources management sold in Turkey, were tried to be analyzed by making use of semiotic analysis, which is a qualitative research method. Thus, it is aimed to examine the relationship between the books written in the field of human resources management and the content of the books and the field. For analysis, a model arranged according to Roland Barthes' concepts of form-content, denotation-connotation was used. The findings obtained as a result of the analysis were shared and the evaluations related to the analysis were included in the conclusion title.

Keywords: Roland Barthes, Ferdinand de Saussure, Semantics, Denotation, Connotation, HRM, Book Covers.

Article Type: Research Article

* Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü, yusufertek@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8167-7723

1. GİRİŞ

Kitaplar, toplumların bilgi birikimlerini ve toplum içindeki grupların kendi aralarındaki bilgi birikimi transferini sağlayan yazılı unsurlardan biridir. Kitap kapakları ise kitaplarla muhatap olan insanların kitapla tanışması sürecinde etkili olan belki de en önemli görsel unsurdur. Dolayısıyla kitap içeriklerinin ilgi çekme düzeyine yönelik bir grafik çizilecekse, bu grafiğe ait başlangıç verilerinin, kitap kapağına ilk bakışla elde edileceği düşünülebilir.

İnsan kaynakları yönetimi alanı ise çalışma hayatında bilhassa işçi-işveren ilişkilerinin örgütsel düzeyde derinlemesine incelendiği, analiz edildiği ve geliştirilmeye çalışıldığı bir bilim dalı veya disiplini ifade etmektedir. Öte yandan alana ilişkin akademik çalışmalar hem durum tespiti hem de gelişimin sağlanmasına yönelik çabalardır. Bununla beraber, alana yönelik özel sektör faaliyetleri son derece geniş olup akademiye kıyasla daha kapsamlı, süregelen ve büyük organizasyonlar kapsamında gerçekleşmektedir.

Bu çalışma ile insan kaynakları yönetimi alanına ilişkin yapılan diğer çalışmalardan daha farklı bir katkı sunulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda daha evvel Dünder Öztürk, (2018)'ün, halkla ilişkiler alanında yayınlanan kitapların kapaklarına yönelik göstergebilimsel analizi ile aynı metot kullanılarak, insan kaynakları yönetimi alanında en çok rağbet gören kitapların göstergebilimsel bir analizi gerçekleştirilmiştir. Göstergebilimsel analiz için, çalışma yazarının daha evvel ortaya başka bir çalışması (Ertek, 2021) ile ortaya koymuş olduğu en çok rağbet gören insan kaynakları yönetimi alanına ilişkin kitaplar kullanılmıştır.

Çalışmada öncelikle kavramsal çerçeveye ilişkin hususlar ifade edilmiştir. Devamında, insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan ve en çok rağbet gören kitapların kapakları, nitel bir araştırma yöntemi olan göstergebilimsel çözümlemeyle analiz edilmiştir. Yapılan analizin ardından elde edilen bulgular paylaşılmış ve sonuç kısmında yapılan değerlendirmelerle birlikte varılan neticeler ifade edilerek çalışma tamamlanmıştır.

2. GÖSTERGEBİLİM DİSİPLİNİ

Uluslararası terminolojide çoğunlukla “semyoloji” olarak ifade edilen göstergebilim veya semiyotik, 20. yüzyılın ortalarından günümüze kadar pek çok araştırmacı tarafından kullanılan bir inceleme yöntemidir (Dünder Öztürk, 2018: 1).

Göstergebilim, Ch. S. Peirce (1839-1914) ve F. De Saussure'ün (1857-1913) çalışmalarıyla Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde eş zamanlı olarak fakat birbirlerinden habersiz biçimde ortaya çıkmıştır. Ancak göstergebilime ilgili temel çalışmalar ise 1960'lı yıllarda başlamıştır (Sığırcı, 2016: 29).

Göstergebilimi, Türk Dil Kurumu tarafından “İletişim amacıyla kullanılan her türlü gösterge dizgesinin yapısını, işleyişini inceleyen bilim, im bilimi, semyoloji, semiyotik ve göstergelerin dildeki kullanımları veya dile uygulanması” şeklinde tanımlamaktadır (TDK).

Göstergebilimin kimine göre, kendine özgü ve sınırları belli olup tanımı yapılmış bir alanı bulunmamaktadır. Her şey göstergebilimi olabilmektedir. Nitekim göstergebilim insanın çevresindeki tüm göstergeyi ve dizgeyi araştırmaktadır. Bu noktada araştırma yapılmak istendiğinde göz önüne alınması gereken önemli nokta bulunmaktadır. Bir yaşam alanı için geçerli olan araştırma yöntemi her zaman başka alanlara aynen uygulanmayabilmektedir. Örneğin lisana yönelik incelemeler, sinemaya yönelik yapılan incelemeler ile aynı gereçler ile yapılabilmektedir. Edebiyatın ya da mimarinin de yine farklı yöntemlerle ele

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

alınması gerekebilir. Öyleyse göstergebilim, yalnızca bir inceleme yöntemi midir sorusu akla gelecektir. Bu soruya ilk etapta evet yanıtı verilebilir. Göstergebilim, bir inceleme yöntemidir ve her inceleme yönteminde olduğu gibi göstergebilimin de belli bazı ilkeleri vardır. Bu ilkelerin başında ise nesnellik gelmektedir (Erkman-Akerson: 2005: 13-15). Bununla birlikte göstergebilim, insanların kendilerini ilgilendiren her konuya göstergeler aracılığı ile yaklaştığını varsayarak bu olguyu incelemektedir (Erkman-Akerson: 2005: 16).

Kavrama yönelik yapılan başka bir tanımlamaya göre, göstergebilimin ilgi alanının merkezinde “gösterge” yer almaktadır. Göstergelerin ve onların çalışma biçimlerinin araştırılması, göstergebilim olarak adlandırılmaktadır. Göstergebilimin üç temel çalışma alanı söz konusudur (Fiske, 2003: 62):

1. Göstergenin kendisi: Bu alanda gösterge çeşitleri, bunların çeşitli anlam taşıma yolları ve göstergeleri kullanan insanlarla ilişkilendirilme biçiminin araştırılmasını ifade etmektedir.

2. İçinde göstergelerin düzenlendiği kodlar ya da sistemler: Bu çalışmalarda, toplumun veya kültürün ihtiyaçlarını karşılamak için geliştirilen kodların ya da bu kodların iletilmesi için var olan iletişim kanallarını işletmek için başvurulan yolların ortaya koyulması yer almaktadır.

3. Kodlar ve göstergelerin içinde işlediği kültür: Bu alanda ise kültürün kendi varoluşu ve biçimi bu kodların ve göstergelerin kullanımına bağlıdır.

Başka bir tanımlamaya göre ise göstergebilimsel çözümlenmenin temelinde, bir metin yahut görüntünün ortada olan belirgin manası değil onun arkasında saklı olan anlamı okuma davranışı vardır (Sezer ve Sert, 2014: 21).

Göstergebilimi daha yalın ve geniş bir anlatımla ifade etmek gerekirse, insanın, içinde yaşadığı dünyayı anlamasını sağlayacak bir model geliştirmesi sağlayacağı belirtilebilir. Çevresini anlamaya çalışan herkes zaten bir ölçüde “gösterge avcısı” olmaktadır. Daha fazla çabayla anlama süreci, metodu olan bir biçime dönüştürülebilir. Bu metot ise, göstergebilimdir (Rifat, 2009: 22-23).

Çalışmanın kapsamı ve amacı açısından, görüldüğü gibi göstergebilim oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu bakımdan, göstergebilim için aşağıdaki gibi bir toparlayıcı bir tanımlama yapılabilir.

İnsanlar, birbirleriyle anlaşmak için doğal diller (sözelimi Türkçe), davranışlar, çeşitli el kol baş hareketli yani jestler, sağır-dilsiz alfabesi, görüntüler, bir müzik yapıtı, trafik işaretleri, bir tiyatro gösterisi, çeşitli bilim dilleri, reklam afişleri, yazınsal yapıtlar, bir mimarlık düzenlemesi gibi kısacası bildirişim amacı taşıyan taşıyan çeşitli **anlamlı bütün** birimleri kullanmaktadır. Bu anlamlı bütün çeşitli birimlerden oluşan bir **dizge**dir. Bu dizgelerin gerçekleşme düzlemleri farklıdır, fakat genelde gösterge olarak adlandırılmaktadır. Buradan hareketle yine genel itibarıyla belirtilecek olursa, gösterge dizgelerini betimlemek, göstergelerin birbirleriyle kurdukları bağlantıları saptamak, anlamların eklenerek oluşma biçimlerini bulmak, göstergeleri ve gösterge dizgelerini sınıflandırmak ya da insan ile insan ve insan ile dünya arasındaki etkileşimi açıklamak, bu amaçla **bilimkuramsal** (epistemolojik), **yöntembilimsel** (metodolojik) ve **betimsel** (deskriptif) açıdan **tümü kapsayıcı, tutarlı** ve **yalın** bir kuram oluşturmak gibi birbirinden farklı birçok araştırma, Türkçede **göstergebilim** olarak adlandırılan bilim dalının alanına girmektedir (Rifat, 2008: 113).

3. TEMEL KAVRAMLAR

Bu başlık altında çalışmanın kavramsal çerçevesi için “gösterge”, “gösteren ve gösterilen” ile “kodlar” başlıkları altında ilgili kavramlar açıklanmaya çalışılacaktır.

3.1. Gösterge

Göstergebilimin ilgilendiği alanının temeline gösterge yer almaktadır. Göstergelerin ve o göstergelerin çalışma biçimlerinin araştırılması, göstergebilimi ifade etmektedir. Bu bağlamda “gösterge” kavramı ele alındığında ise, kavram “bir başka şeyi temsil eden ya da imleyen şey” olarak tanımlanabilir (Dündar Öztürk, 2018: 5).

Bir gösterge, kendinden başka bir şeye gönderme yapan, insanın duyuları ile kavrayabileceği bir şeydir ve “göstege”nin varlığı, onu kullananların, onu bir gösterge olarak kabul etmelerine bağlıdır (Fiske, 2003: 63).

Eskiden, Türkçe’de “gösterge” dendiğinde akla önce bir araç gelmiştir. Türkçe sözlükteki karşılığı ise şöyledir: “bir aygıtın işlemesiyle ilgili kimi ölçümlerin sonucunu kendiliğinden gösteren araç”. Bu tanıma bakıldığında göstergenin çok somut bir nesne olduğu, üstelik cansız olduğu halde kendiliğinden birtakım neticeler göstermeye kalkıştığı görülmektedir. Bu tanım, 1983 yılı erişimli bu sözlükteki yerini hâlâ korumaktadır. Fakat zamanla, gösterge sözcüğünün daha kapsamlı tanımları sözlükte yer almaya devam etmektedir (Erkman-Akerson, 2005: 17).

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü’nde “gösterge”: “(1) Bir şeyi belirtmeye yarayan şey, belirti, im, işaret; (2) Bir durumla ilgili çeşitli aşamaları gösteren liste, icmal; (3) Bir gelişimi gösteren nicelikler veya değerler arasındaki ilişki, endeks, indeks; (4) Anlamla biçimin, gösterenle gösterilenin kaynaşmasından oluşan dil birimi, belirtke (5); Bir aracın işlemesiyle ilgili bazı ölçümlerin sonucunu kendiliğinden gösteren araç, müşir, indikatör” biçimde tanımlanmaktadır (TDK).

Gösterge kavramını kavrayabilmek için günlük hayata yönelik şöyle bir anlatım yapılabilir. Bir otomobildeki benzin göstergesi, otomobilin deposunda kalan benzini göstermektedir. Benzin göstergesi, otomobilin kontrol panelindedir. Böylece sürekli arabayı durdurup ne kadar benzin kaldığına bakılması gerekmecektir. Göstergenin ibresine bakılıp durum görülebilir. Bu gösterge, sürücünün sürekli durup benzin deposuna bakıp zaman kaybetmesi ve zahmet çekmesini engellemektedir. Benzin göstergesi, benzin deposu ile sürücü arasındaki bir çeşit iletişimi sağlamaktadır. Fakat bunun için sürücünün, benzin göstergesini okumayı öğrenmiş ve bunu biliyor olması gerekmektedir. Aynı zamanda göstergenin çalışabilmesi için, programlandığı üzere otomobilin kontağının açık olması gereklidir. Aynı şekilde sıcaklık da bir araç ile ölçülebilir. Sıcak suya el sokup can acıtmaktansa, sıcaklıkölçer kullanılarak suyun ne kadar sıcak olduğu ölçülebilir. Fakat bunun için de sıcaklıkölçerin suya sokulması, sıcaklıkölçer üzerindeki sembollerin, çizgi veya sayıların neyi ifade ettiğinin bilinmesi gerekir. Ancak bu şekilde suyun sıcaklığını gösteren sıcaklıkölçer ile iletişim kurulabilir. Burada görüldüğü gibi “benzin göstergesi” ve “sıcaklıkölçer” somut birer örnektir. Fakat bunlar bu iletişimi kendi kendilerine sağlamamakta, birileri tarafından programlanmakta ve birileri tarafından bu programlamanın dili bilindiği için göstergelerin neyi ifade ettiği anlaşılabilir. Benzin göstergesinin varlığı yetmemektedir. Kontakın açılması ve göstergenin okunabilmesi gereklidir. Sıcaklıkölçer suya sokulmadığı sürece suyun değil, havanın sıcaklığını

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

gösterecektir. Elbette sıcaklıkölçerin nasıl okunacağı bilinebiliyorsa bu mümkün olabilecektir (Erkman-Akerson, 2005: 17-18).

C. S. Peirce göstergesi, göstergenin gönderme yaptığı şeyi ve göstergenin kullanıcılarını bir üçgenin üç köşesinde göstermektedir. Her köşe diğer ikisiyle yakından ilişkilidir. Bir köşedeki unsur, ancak diğerleriyle ilişkileri açısından anlaşılabilir. Saussure ise göstergenin kendi fiziksel biçimden ve çağrıştırdığı zihinsel bir kavramdan oluştuğunu ifade eder. Bu kavramın, dış dünyanın bir kavranışı olduğunu söylemektedir. Gösterge, gerçeklikle sadece onu kullanan insanların kavramları aracılığıyla ilişkilendirilmektedir (Fiske, 2003: 63-64). Böylece göstergelerin anlaşılabilmesi için göstergeye muhatap olanların birtakım bilgileri öğrenmiş olması ve bunları nasıl kullanacağını bilmesi gerektiği belirtilebilir.

Gösterge hakkında bilgi verdikten sonra bu noktada “belirti” ile “belirtke” kavramları hakkında bilgi vermek gerekir. Buna göre, belirti ve belirtke dil dışı göstergeler olarak belirtilebilir. Belirti, istem dışında oluşan doğal göstergelerdir. Ancak onu yorumlayana bir şeyler aktarabilmektedir. Buradaki gösteren ile gösterilen arasındaki ilişki nedenlidir. Duman-ateş, gökyüzünde kara bulutlar-yağmur, öksürük / ateş-hastalık, sararan yapraklar-sonbahar gibi örnekler burada verilebilir. Belirtke kavramında ise iletişim kurmak ve bilgi vermek amacıyla gösteren ile gösterilen arasında uzlaşma bağlı ve nedensiz bir ilişki söz konusudur. Mesela trafik işaretleri, alarm ve tehlike işaretleri ile sirenler burada örnek verilebilir. Örnekte ifade edilen belirtkelerin gösterenleri olan şekillerin belli anlamlara gelmeleri nedensiz ve uzlaşım ilişkisiyle açıklanabilmektedir (Parsa ve Olgundeniz, 2014: 93).

Gösterge kavramına ilişkin son olarak, Barthes’ın verdiği oldukça iyi bir örnek ifade edilebilir. Gül, normalde yalnızca bir çiçektir. Lakin genç bir adam onu kız arkadaşına sunarsa eğer, işte o zaman bir gösterge olacaktır. Gül, bu noktada genç adamın romantik tutkusuna gönderme yapacaktır. Onun bu anlama geldiğini, kız arkadaşı da bilmekte ve kabullenmektedir (Mutlu, 2004, aktaran, Güneş, 2012: 33-34).

3.2. Gösteren ve Gösterilen

Gösteren ve gösterilen kavramlarını kısaca açıklamak gerekirse, gösteren, bir anlamı yahut düşünceyi dile getirirken kullanılan sözcük veya sözcüklerdir. Saussure’e göre, bir gösterenin fiziksel şekli, bir sözcüğün sesli veya yazılı hali, bir fotoğrafın görünümü olmaktadır. Gösteren, temsil etme yeteneğine sahip bir kavram olarak düşünülmelidir. Gösterilen kavramı ise, bir konuşmacının, özgül bir sözcüğü ve aklında olanı veya deyişi kullanırken, iletmek istediği anlam yahut düşünceyi ifade etmektedir. Saussure’e göre gösterilen, göstergesi oluşturan kavram ikilisinden biridir. Göstergenin gönderme yaptığı zihinsel kavramdır. Gösterilen, gösterenin anlatabildiği kadarıyla algılanabilir (Güneş, 2012: 34-35).

Saussure’e göre bütünü belirtmek için “gösterge”, kavram yerine “gösterilen”, işime imgesi yerine ise “gösteren” terimleri kullanılmalıdır. Bu durum gösteren ve gösterileni dışsal herhangi bir nesneden bağımsız kılmaktadır (Saussure, 1998: 11). Kavram hem ses imgesidir hem de kolektiftir. Saussure’a göre “at” göstergesi, hem “a-” iştirim imgesi gösterininden hem de “at” kavramı gösterileninden oluşur ve her ikisi de birlikte göstergesi oluşturmaktadır (Bircan, 2015: 18).

3.3. Kodlar

Kodlar, iletişimin gerçekleşmesindeki en küçük birim ve yapı taşı olarak nitelendirilebilir. Kodlar, göstergelerin konuşma, yazı ve resimler gibi belirli şekillerde toplanmış biçimi olarak tanımlanabilir (Sezer ve Sert, 2014, aktaran Dündar Öztürk, 2018: 9).

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergibilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Kodlar, insanların oluşturduğu toplumda, kişilerin birbirleriyle iletişime geçebilmesine olanak sağlamaktadır. Kodlar aynı zamanda toplum üyelerince paydaş uzlaşımlarıyla kurulmuş olan kültüre ait değer yargılarını belirlemektedir. Kodlar, düzenlenmiş işaretlerden oluşan bir sistemdir. Bu özellikleri sayesinde kodlar, aktarılan mesajın verici ve alıcı tarafından benzer biçimde algılanmasında etkili temel değişkenlerdendir (Özmutlu, 2009: 36).

Kodlar, göstergelerden oluşmuş haldeki tüm sistemlere kültürel bir boyut kazandırmaktadır. Anlamlandırma biçimleri arasında ise uzlaşma meydana getirmektedir (Dündar Öztürk, 2018: 9).

Kodlar, kültürü inşa eden öğeler olarak görülebilmektedir. Göstergelerden anlam çıkarılır, kültürden öğrenilir ve alınan öğeleri ifade etmektedir (Berger, 1996, aktaran Dündar Öztürk, 2018: 9).

Kodların temel özellikleri vardır. Bunlardan ilki, içeriklerinden seçim yapılmasına imkân veren dizisel bir boyuta sahip olmalarıdır. Başka bir özellikleri, dizimsel saymacalar aracılığı ile düzene sokulabilmeleridir. Kodlar, anlamı oluşturan ve taşıyan göstergeler olarak işlev gösterebilir. Kodları kullanıcılar arasında geçmişten günümüze toplumsal uzlaşılar sonucunda üretilir. Kodlar, uygun nitelikte kitle iletişim araçları tarafından yayınlanabilir (Parsa, 2007, aktaran, Kaptan, 2017: 115).

4. ROLAND BARTHES'İN GÖSTERGEBİLİM ANLAYIŞI

Çağdaş göstergebilim çalışmalarının gelişiminde, Fransa özelinde önemli bir paya sahip olanların başında, Saussure'ün takipçisi olan Fransız felsefeci ve düşünür Roland Barthes yer almaktadır (Dündar Öztürk, 2018: 30).

Roland Barthes, yapısalcılığın tarihinde oldukça önemli bir konuma sahiptir. Bunun nedeni, Barthes'ın kariyerinin ilk dönemlerinde kendini bir yapısalcı, ikinci döneminde ise post-yapısalcı olarak tanıtmasıdır. Barthes, 1950'lilerin başında Saussure'ün yapısalcılığını benimsemiştir. Barthes, Levi-Strauss'un yapısalcı yöntemleri antropolojiye uyguladığını, Lacan'ın ise psikanalize uyguladığını görünce bir bütün olarak gördüğü göstergebilim üzerine çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Barthes, aynı metotları çeşitli kültürel fenomenlere uygulamıştır. Barthes, Saussure'ün gösterge teorisine göre yaşamın yapısını anlamak için, efsanelerin ve mitin günümüzde oynadığı rolü incelemiştir. 1960'lı yılların sonuna doğru Barthes, ortaya koyduğu meşhur argümanla, yapısalcılığın bilim olma iddiasını sorgulamıştır. Bu sorgulama ile Barthes, kayda değer bazı post-yapısalcı görüşler öne sürmeye başlamıştır (Tosyalı, 2014: 11).

Barthes, gösterilen ile gösteren arasındaki ilişkiyi bir "işitim imgesi" üzerinde iki kavramın birleşimi olarak ele almıştır. Gösterenleri anlatım düzlemi olarak, gösterilenleri ise içerik düzleminin bir parçası olarak değerlendirmiştir. Barthes, her düzlemde biçim ve töz katmanlarının bulunduğu dikkat çekmiştir. Saussure'in gösterilen gösterenin ifade ettiği nesne olarak gören yaklaşımı yerine, gösterileni herhangi bir nesnenin zihninde yarattığı anlamı üzerinden tanımlamıştır (Barthes, 1979: 30-33).

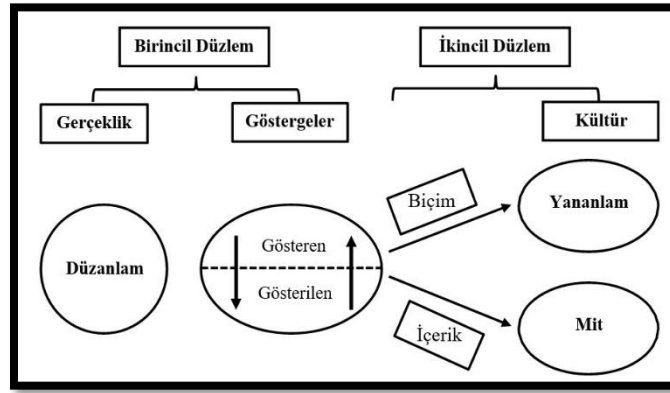
Barthes, özgün yaklaşımı ile daha ziyade popüler kültür çözümlemeleri üzerinde çalışmıştır. Barthes'in geliştirmiş olduğu yapısal çözümleme yöntemi, bildirişim amacı içermezken aynı zamanda anlam taşıyan çeşitli olguları içermektedir. Barthes tüm bunları "anamlama" kavramı ile göstergebilime bağlamaktadır. Göstergelerle ikincil gösterilenler ya da yananlam gösterilenleri arasındaki bağlantılar üzerinde durmaktadır (Vardar, 2001: 88).

Barthes'in göstergebilim kuramının merkezinde iki düzeyde anlamlandırma vardır. Bunlardan birinci düzey, düzanlamdır. Bir göstergenin düzanlamı, yani gösterileni, gerçek dünyadaki nesne değildir.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

O nesnenin zihnimize yarattığı yansımayı ifade etmektedir. Her bilimsel göstergenin tek ve belirli bir düzenlamı olmalıdır. Başka bir deyişle, gösteren ve düzenlam ilişkisi birebir karşılıklılık taşımalıdır. Barthes'in ikinci anlamlandırma düzeyi yananlamdır. Düzenlam, neyin anlamlandırıldığını ifade ederken, yananlam ise o şeyin nasıl anlamlandırıldığı ile ilgilenmektedir. Barthes, yananlamdaki en önemli etmenin ilk düzeydeki gösteren olduğunu ifade etmektedir. Başka bir deyişle, düzenlamdaki gösteren, yananlamın göstergesidir. Mesela bir reklam bildirisi, belli bir düzenlam şifresi taşımaktadır. Resimdeki görüntülerin tanınması, kullanılan konuşma dilinin anlaşılması gibi. Yananlam şifreleri ise, toplumda yaygın olan saygınlık, beğenilen kişilik, seçkin sayılma gibi bilinen toplumsal değer ölçülerine dayanacaktır (Yengin, 1996, aktaran, Sezer ve Sert 2014: 24).

Barthes, göstergelerin düzenlamlarıyla birlikte çağrıştırdığı veya dile bağlı olarak gizlenmiş yan anlamlar meydana getirdiğini ileri sürmektedir. Barthes, kültür, ideoloji, değer ve gelenek gibi yapıların göstergelerin düz anlamlarından daha derin anlamsal oluşumlar meydana getirdiğini ileri sürmüştür (Barthes, 1979: 87-88).

Şekil 1. Barthes'ın Anlamlandırma Şeması

Kaynak: Fiske, 2003: 120

Şekilde görüldüğü üzere, Barthes'in yaklaşımı iki düzey üzerinde inşa edilmiştir. Birinci düzlemde düzenlam düzleminde gerçeklik ve göstergeler yer almaktadır. Düzenlam, yananlamsal çıkarımlar için bir gösterge niteliği kazanarak ikinci düzlemde biçimsel olarak yananlamsal çıkarımlarda etkili olurken, içerik olarak mitlerin inşa edilme sürecinde etkili olmaktadır (Dündar Öztürk, 2018: 32).

Barthes, 1950'lerden 1970'lere göstergebilimi bir "serüven" olarak yaşamış ve değişik dönemlerde değişik yaklaşımlar benimsemiştir. İlgili dönemler şu şekilde sıralanabilmektedir (Rifat, 2009: 60-62):

1. Hayranlık (ve umut) dönemi: Barthes, 1950'lerde önceleri K. Marx'ın ve J. P. Sartre'ın görüşlerinden, ardından da F. De Saussure'den etkilenmiştir. "Toplumsal söylenbilim" (sosyal mitoloji) diye adlandırılan ilk denemelerini gerçekleştirmiştir.

2. Bilimsellik dönemi: Barthes, 1960'lı yıllarda bu defa direkt dilbilimin ve yapısal çözümleme yöntemlerinin katkılarıyla, göstergebilimi bir bilim şeklinde kurma çabasından ziyade bir "sistematik" uygulamaya yönelmiştir. Bilhassa 1957 ve 1963 arasında yaptığı bu çalışmalar birkaç sene sonra yayımlanmıştır.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

3. Metin dönemi: Barthes, 1966-1970 yılları arasında V. Propp, J. Derrida, M. Foulcaut, J. Lacan ve Tel Quel topluluğunun etkisinde kalmaya başlamıştır. Bilhassa J. Kristeva'nın etkisinde kalmıştır. Bu dönemde “anlatı kavramı”nı gündeme getirmiştir.

4. Umut, bilimsellik ve metin dönemlerindeki yönlendirici etkilerin süzülüp kaynaştığı yıllar dönemi: Bu dönem, Barthes'in 1970-1980 yılları arasındaki çalışmalarını kapsamaktadır. Bu yıllarda Barthes artık araştırmalarını bir yandan Tel Quel topluluğunun çalışmalarıyla iyice kaynaştırmıştır. Bir yandan da yarı-özyaşamöyküsel, yarı-eleştirel yapıtlar üretmeye koyulmuştur. Öte yandan Collège de France'ın yazınsal göstergebilim kürsüsünde renkli, aykırı ve son derece özgün göstergebilim dersleri vermeye başlamıştır.

5. GÖSTERGEBİLİM VE ANLAMBİLİM İLİŞKİSİ

Göstergebilimin amacı, bütün anlama dizgelerini çözümleyebilmektir. Bu bağlamda göstergebilim, görsel imgelere, jestlere veya mimariye olduğu gibi anlam üretimi olan dizge ile de ilgilenir. Anlamlama, göstergebilimin kendi içinde bağımsızlığını sağlayan, başka bir deyişle, ayırıcılığını ve sınırlarını belirleyen asıl nesnesidir. Göstergebilim, diğer bilim dallarına bağlanmadan ve diğer bilim dallarıyla yararlı bir iş birliği yaparak onlarla ortak biçimde çalışabilir. Anlamlama, yalnızca gerçeğin basit bir üretimi veya yalnızca iletişim kurmak demek değildir. Göstergebilime göre, bir iletinin içeriği, dizgisel anlamda iletişim kurma ile yahut kişinin algıladığı anlama ve sunulan anlamıyla da sınırlanamazdır (Floch, 1985, aktaran, Güneş, 2012: 41).

Kişiler, sürekli olarak gösterge üretirken yaratılan anlamları kavrama çabası içerisindedir. Bir kişinin oluşturduğu anlamlar, başka kişilerce kavranmaya çalışılır, bu doğal bir durumdur. Bunun yanında, bu süreçte farklı anlamlar doğru anlaşılabilir gibi, anlam yakalama sırasında aktarıcının duyguları, jest ve mimikleri gibi pek çok unsur anlamlandırmada etkilidir. Öte yandan antılar kurmaca, durum saptayıcı, kandırıcı veya ikna edici olabilir (Rifat, 2009: 19-21).

Göstergebilime göre, metindeki unsurlar arasındaki farklılıklardan “anlam” doğmaktadır. Metindeki unsurlar, bir farklılık sistemi oluşturmaktadır. Böylece metnin anlamı bu farklılardan tezahür etmektedir. Göstergebilim, bir metnin sahip olduğu anlama ulaşmak için izlenmesi gereken yolları gösterecektir. Başka bir deyişle göstergebilim, bir metinde anlam yaratan farkların nasıl düzenlenmeden doğduğunun anlaşılmasını sağlayacak metot ve kuramları öğretici niteliktedir. Bir metni gereğince anlayabilmek ancak bu kuramlar yardımıyla mümkün olabilecektir (Güneş, 2012: 41).

5.1. Düzanlam

Düzanlam, anlamlandırmanın birinci düzeyini ifade etmektedir. Bu aynı zamanda daha evvel belirtildiği gibi Saussure'ün üzerinde çalıştığı düzeydir. Bu düzey, göstergenin, göstereni ve gösterileni arasındaki ilişkiyi betimlemektedir. Aynı zamanda göstergenin dışsal gerçeklikteki göndergesiyle ilişkisi bu düzeyde betimlenir. Barthes, bu düzeyi “düzanlam” olarak adlandırmıştır. Düzanlam sözcüğün, mantıksal, değişmez, nesnel anlamına denir. Sözcüklerde bulunan ve o dili kullananlarca benimsenmiş nesnel anlamdır. Misal, kedi sözcüğünün anlamı; küçük, memeli ve evcil hayvandır. Kış sözcüğünün anlamı ise bir mevsim olmasıdır (Sığırcı, 2016: 73).

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayınlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergibilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Gerçek dünyadaki nesnenin, zihinde oluşturduğu yansıma “düzanlam”dır. Bu yansımanın sınırı, kültür ile belirlenir. Göstergenin, belirli bir düzanlamı vardır. Düzanlam ile gösteren arasında toplum tarafından uzlaşmış bir ilişkiden bahsedilebilir (Sığırcı, 2016: 74).

Düzanlam, göstergenin ortakduyusal ve aşikâr anlamıdır. Bir sokak manzarasının fotoğrafı belirli bir sokağı gösterecektir. “Sokak” sözcüğü, binalar arasında uzanan şehir yollarından birini ifade etmektedir. Fakat aynı sokak, önemli derecede farklı şekillerde fotoğraflanabilir. Renkli bir film kullanılabileceği gibi donuk bir gün ışığı da seçilebilir. Yumuşak bir odak ayarı ve farklı teknikler kullanılarak, o sokak çocuklar için mutlu, sıcak, şefkat dolu bir oyun alanı haline getirilebilir. Yahut aynı sokak, siyah beyaz bir film, sert odak ayarı ve bazı farklı teknikler kullanılarak çocuklar için soğuk, zalim, barınılamaz ve yıkıcı bir mekân olarak görülebilir. Bu iki fotoğraf aynı anda ve birbirine sadece birkaç santim uzaklıkta iki fotoğraf makinesiyle çekilerek yukarıda belirtilen ve birbirinden farklı olan görüntüler yakalanabilir. Bu iki fotoğrafın, düzanlamsal anlamı, aynıdır. Fakat farklılığı, yananlamı oluşturacaktır (Fiske, 2003: 116).

5.2. Yananlam

Barthes, anlamlandırma düzeyinde göstergelerin işlediği üç yoldan birini betimlemek için “yananlam” terimini kullanmaktadır. Yananlam, göstergenin, kullanıcıların duygularıyla ya da heyecanlarıyla ve kültürel değerleriyle buluştuğunda meydana gelen etkileşimi betimlemektedir. Bu betimleme, anlamların öznelliğine ya da en azından öznelarasılığına doğru kaydığı andır. Bu anda yorum, yorumlayıcıdan etkilendiği kadar nesne ya da göstergeden de etkilenecektir (Fiske, 2003: 116).

Barthes, yananlamdaki en önemli etmenin ilk düzeydeki gösteren olduğunu söylemektedir. İlk düzey göstereni, yananlamın göstergesidir. Sokak fotoğrafı örneğine dönülecek olursa, fotoğraflar aynı sokağa aittir, aralarındaki farklılık, fotoğrafın biçiminde, görünümünde yani gösterende yatmaktadır. Barthes bu noktada yananlam ve düzanlam arasındaki farklılığın en azından fotoğrafçılıkta belirgin olduğunu iddia etmektedir. Düzanlam, fotoğraf makinesinin doğrultulduğu nesnenin film üzerinde mekanik bir yeniden üretimidir. Fakat yananlam ise, bu sürecin insani boyutudur. Çerçeve içinde neyin dâhil edileceğinin, odağın, ışığın ve kamera açısı gibi unsurların seçimidir. Düzanlam neyin fotoğraflandığıdır. Yananlam nasıl fotoğraflandığıdır (Fiske, 2003: 116-117).

Anlamlandırmanın ikinci düzeyi, yananlamdır. Bir sözcüğün düzanlamına kullanımı esnasında eklenen ve iletişimde bulunanların tamamı tarafından zaman zaman algılanamayan, imgelere, öznel izlenimlere, coşkulara ve benzerine ilişkin ikincil anlamlardır. Yananlam ile göstergenin izleyicinin duygu, heyecan ve kültürel değerleriyle buluştuğunda meydana gelen etkileşimi betimlemektedir. Böylece yananlam, düzanlamın tersine bireysel ve o dili kullanan topluluğun duygusal ve düşünsel deneyimlerine bağlıdır. Her göstergenin mutlaka bir yananlamı olacaktır. Çünkü göstergeler en azından alıcıya psikolojik bir şeyler çağrıştırmaktadır. Yananlam, görüntüsel olsa da nedensizdir, öznel ve bir kültüre özgüdür. Örneğin İslâm ve Hristiyan kültüründe “domuz”, aynı düzanlama sahip olsa da yananlamı son derece değişiktir (Sığırcı, 2016: 74-75).

6. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ DİSİPLİNİ

İnsan kaynakları yönetimi, Türkiye’de Human Resources (veya Resource) Management (HRM) ifadesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Türkçede “insan kaynakları yönetimi” ifadesinin, “insan kaynağı yönetimi”, “insan kaynağının yönetimi” gibi kullanımları bulunmaktadır (Öge, 2017: 2). İnsan

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

kaynakları yönetimi aynı zamanda Fransızca'daki "gestion des ressources humaines" (GRH)'nin karşılığı olarak da kullanılan bir kavramdır (Tortop vd., 2017: 15).

İnsan kaynakları yönetimi kavramının ilk kez 1817'de Spinger tarafından ifade edildiği ancak içerik bağlamında F. W. Taylor ile H. Fayol'un yönetim ve örgüt alanındaki çalışmaları ile geliştiği kabul edilmektedir (Öge, 2017: 2; Tortop vd., 2017: 10-11; Kozak, 2019: 26).

Batı dünyası için, 20. yüzyıl öncesinde çalışma dünyasında yönetime dair bilimsellik yoktur. Çalışanların hakları ise oldukça azdır. İşyeri, acımasız bir yer olarak görülmüştür ve mevcut yasalar ise işçileri aleyhinedir. Çocuk işçilerin sayısı oldukça fazla olmuş, uzun çalışma saatleri uygulanmış, düşük ücretler verilmiş ve işyerinde yaralanmalar sıradanlaşmış haldedir. İlerleyen dönemlerde yaşanan acı olaylar neticesinde ise işçilerin haklarını destekleyecek bazı temel çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Decenzo vd., 2017: 27).

İnsan kaynakları yönetimi bugün için örgütlerde ekonomi, istihdam, çalışan örgütleri ve çalışma hayatında oluşan değişimler ile gelişimlere karşı "personel yönetimi" kavramının yerini almaktadır. Bu anlamda *insan kaynakları yönetimi, personel yönetimine dönük çağdaş bir yaklaşımı ifade* etmektedir (Öge, 2017: 2).

İnsan kaynakları yönetimi bir örgütün "kişiler" boyutuyla ilgilenen kısmıdır. İster büyük bir şirket olsun ister küçük ölçekli girişimcilik örgütleri olsun insan kaynakları yönetiminin bazı temel işlevlerinden bahsedilebilir. Bunlar, işe yerleştirme, eğitim ve geliştirme, motivasyon ve devamlılık olarak belirtilebilir (Decenzo vd., 2017: 36).

İnsan kaynakları yönetimi bahsedilen işlevleri yahut faaliyetleri, örgütlerin büyüklüğüne, stratejisine ve yapısına göre değişkenlik gösterebilmektedir (Decenzo vd., 2017: 39).

İnsan kaynakları yönetiminin üzerine kurulduğu iki temel felsefesi vardır. Bunlardan ilki işletme hedefi doğrultusunda insan işgücünün verimli kullanılması ve ikincisi ise işçi beklentilerinin karşılanması ve işçi gelişiminin sağlanmasıdır (Sabuncuoğlu, 2018: 3-4).

İnsan kaynakları yönetimi, bir örgütte, bir işçi veya mensubun örgüte girişinden öncesi, girdikten sonraki süreçleri ve çıkışı ile çıkışından sonraki süreçleri ile ilgilenen departmandır. Aynı kavramı akademik anlamda ise bahsedilen minvalde ortaya çıkan ve çıkması muhtemelen tüm süreçlerle ilgilenen, planlama yapan bir disiplin veya bilim alanı olarak görmek mümkündür.

6.1. İnsan Kaynakları Yönetimi Alanının Tarihsel Gelişimi

İnsan ve yönetim ilişkisi temel alınırsa eğer, insan kaynakları kavramının tarihin ilk çağlarında ortaya çıkmış olan bir kavram olduğu iddia edilebilmektedir. Bu anlamda, "insan yönetiminin tarihesi esasen insan kaynaklarının tarihesidir" düşüncesi, literatürde yer alır (Çetin vd., 2019: 3). Bunun yanında, insan kaynakları yönetimi tarihinin, Birinci Dünya Savaşı'na kadar uzanan bir uzmanlık alanı olarak gören (Can vd., 2016: 15) ve insan kaynakları yönetiminin tarihesini, insana ilişkin ilk bilgilerin edinildiği çağa değin götüren (Fındıkcı, 2012: 5) görüşler bulunmaktadır.

İnsan kaynakları yönetimine dair yukarıda belirtilen referans noktaları bulunmakla birlikte, ilgili alan esas olarak insan – iş – çalışma ilişkileri kapsamında bir yönetimi ifade etmektedir.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

İnsan kaynakları yönetiminin gelişiminde etkili olan yönetim kuramları bulunmaktadır. Bunlardan ilki klasik örgüt kuramıdır. Klasik örgüt kuramı, ekonomik amaca dayalı kurulan işletmelerin mekanik, parasal ve işgücünden meydana gelen kaynaklarının en uygun biçimde idare edilmesine yönelik çalışmaları kapsamaktadır. Klasik örgüt yönetiminde insanların adeta birer makine gibi çalıştırılacağı varsayımı bulunmaktadır (Kozak, 2019: 6-7).

İnsan kaynakları yönetiminin gelişmesinde etkisi olan diğer kuram ise neo-klasik örgüt kuramıdır. Neo-klasik örgüt kuramı, klasik örgüt kuramının gelişiminin en üst düzeye ulaştığı 1930'lardan sonraki yönetim anlayışında, insan ilişkilerini veya başka bir deyişle davranışsal teoriler adı altında gelişmeye başlayan yeni kuramları kapsamaktadır. Bu noktada Elton Mayo, Douglas McGregor ve Maslow'un çalışmaları önemlidir (Kozak, 2019: 11).

Modern örgüt kuramının, klasik ve neo-klasik örgüt kuramlarının işletme yönetimine dair tüm sorunları çözememesi ve yeni bir yaklaşımın gereksinimi ile ortaya çıktığı belirtilebilir. Modern kuram ile genel itibarıyla işverenlerin, işçilere yalnızca çalışma psikolojisi, eğitim ve endüstriyel ilişkiler açısından yaklaşmasının yeterli olmadığı ortaya konmuştur (Kozak, 2019: 12).

İnsan kaynakları yönetiminin gelişiminde etkili olan kuramlardan bir diğeri ise post-modern yaklaşımlardır. Son dönemlerde bilgi iletişimi süreçlerinin değişimleri ve örgüt yapılarının bilgisayar teknolojileri ile gelişmelerini sağlayan yaklaşımlar olarak post-modern yaklaşımlardan bahsedilebilir. Hızla artan rekabet koşulları, insan hakları ve küreselleşme olguları, mal ve hizmet üretme şekillerini değiştirirken, insan kaynakları yönetimi anlayışının değişiminde de etkili olmuştur (Kozak, 2019: 16).

İnsan kaynakları yönetiminin tarihçesinin incelenmesi söz konusu olduğunda, alana, "personel yönetimi" anlayışı, "insan kaynakları yönetimi" anlayışı ve "stratejik insan kaynakları yönetimi" anlayışı bağlamında yaklaşmak gerekmektedir.

Tarih, 18 ve 19. yüzyıllarda endüstri devrimi ile dünyanın değişime uğradığı günlere sahne olmuştur. Ekonomik, toplumsal, psikolojik, bilimsel açıdan bu değişim neredeyse her şeyi etkilemiştir. Söz konusu değişim, bilhassa Batı dünyasında gerçekleşmiştir. Doğaldır ki bu değişim, çalışma yaşamını da etkilemiş ve sanayileşme ya da endüstrileşme olarak adlandırılan bu süreç, insan kaynakları yönetimi disiplininin oluşumuna etki etmiştir (Tuna, 2012: 11).

Türkiye'de insan kaynakları yönetiminin tarihçesini, bir esnaf teşkilatı olan Ahilik'e kadar götüren görüşler vardır. Ahilik, 13. yüzyıldan itibaren Anadolu'da yaygınlaşan ve usta – çıkar ilişkisi temelinde öğrenme esaslı örgütlerdir. Ahilik anlayışında bir çalışanın, çıraklık, kalfalık ve ustalık kariyer çizgisine sahip olmuştur denilebilir. Osmanlı döneminde, "modern" anlamda personel yönetimine ilişkin hususlar ilk kez 19. yüzyıl başından itibaren kurulan fabrikalarla gündeme gelmiştir. Türkiye'de ise personel yönetimi uygulamaları Cumhuriyet Dönemi'nde 2. Dünya Savaşı sonrasına dayandırılabilir. Bu anlamda en önemli düzenlemenin 1936'daki İş Kanunu olduğu görülmektedir. Ayrıca 1946'da Çalışma Bakanlığı kurulmuştur. Aynı sene İşçi Sigortaları Kurumu, İş ve İşçi Bulma Kurumu ve 1951'de İş Mahkemeleri kurulmuştur. Akademik anlamda ise Türkiye'nin personel çalışmaları süreci için, Birleşmiş Milletler ve Amerikan Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Uluslararası Kalkınma Ajansı (AID) tarafından dünyanın birçok bölgesine gönderilen "idari reform yardımı" adı altında eş zamanlı uygulamaya konan kamu yönetimi disiplinine yönelik programlar gösterilebilmektedir (Çetin vd., 2019: 8-9).

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Personel yönetimi uygulamaları, 19. yüzyılın sonlarına doğru İngiltere, Amerika ve Almanya’da görülmeye başlamıştır. Endüstri devriminin bir sonucu, ortaya çıkan büyük ölçekli üretim, çok sayıda insanın istihdamını beraberinde getirmiştir. Büyük ölçekli istihdam, işçi hareketlerini ve sendikalaşma faaliyetlerini tetiklemiştir. Böylece işletmeler, personele yönelik ayrı birimler oluşturmaya başlamış ve 1800’lerin sonunda işletmelerde personele yönelik çeşitli işlemleri takip eden departmanlar ortaya çıkmıştır (Çetin vd., 2019: 3-4; Fındıkçı, 2012: 7).

Personel yönetimi anlayışı ve işlevi, 1980’li yıllarda yerini insan kaynakları yönetimi işlevine bırakmıştır. Ancak temel prensibi olan “işletme çıkarlarını ön planda tutma” anlayışı değişmemiştir (Sabuncuoğlu, 2018: 8-9).

Personel yönetimi kavramı yerine, 1980’li yıllarda insan kaynakları yönetimi kavramı kullanılmaya başlamıştır. İnsan kaynakları yönetimi personel yönetimi alanını ortaya çıkmasına neden olan gelişmeler, endüstri devrimi, orta çağ ve belki de bizzat yönetim tarihiyle ilgilidir (Can vd., 2016: 15-16). 1970’lerin sonları ve 1980’lerin başlarında insan kaynakları yönetimi kavramı, içeriğinin belirsizliği nedeniyle kolay ifade edilememiştir. Bu nedenle insan kaynakları yönetimi kavramının, önceleri yalnızca yeni olduğu, başka bir anlamı olmaksızın sadece personel yönetimi ifadesinin yerine kullanıldığı belirtilebilir (Kozak, 2019: 25).

İlerleyen süreçte insan kaynakları yönetiminin gelişmesine etki eden birtakım temel olaylar bulunmaktadır. Bunlardan ilki fabrika sistemidir. Çok miktarda işçinin fabrika ortamında organizasyonu gerekmektedir. Bu bağlamda kitle üretimi sistemi ile emek tasarrufu sağlayan makine – ekipman kullanımı çalışanların çok daha etkin ve verimli çalışmasını gerekli kılmıştır. Psikoloji bilimi, endüstriyel ya da örgütsel psikolojiye dair alanda çalışarak insan kaynakları yönetimi alanına katkılar sunmuştur (Öge, 2017: 4-7).

İnsan kaynakları yönetiminin örgütteki rolü, örgüt insan kaynağının, rekabete dayalı avantajını sağlamaktır. İnsan kaynakları yönetiminin bu fonksiyonu sağlaması için insan kaynakları yönetimi fonksiyonunun, stratejik yönetim yaklaşımında değerlendirilmesi gerekmektedir. Kısaca bu, insan kaynakları yöneticilerinin hem çalışanlar ve ilgili hususlarda hem de örgüt stratejik planları doğrultusunda stratejik planlamalar yapmasını ve proaktif duruş göstermesini gerektirmektedir (Öge, 2017: 35).

Stratejik yönetim süreçlerinde insan kaynakları yönetiminin rolü temel olarak bir rekabet üstünlüğü elde etmektir. Rekabet üstünlüğünün elde edilmesinin yolu ise örgütün amaçlarına ulaşması için gereken becerilere sahip işgücünü ve sermayeyi sağlayabilmektir (Decenzo vd., 2017: 29-30).

20. yüzyılın ikinci yarısı itibarıyla iş yaşamında stratejik yönetim süreçlerine yönelim gerekli hale gelmiştir. Küreselleşme eğiliminin artması, hammadde fiyatlarının yükselişi, araştırma – geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri ve bunlara ilişkin yapılan harcamaların gizli kalmasında karşılaşılan güçlükler ve sektör içi ve uluslararası alanda farkı amaç ve nitelikteki iş birliği uygulamaları, iş yaşamını gittikçe çetin bir hale getirmiştir. Bunların yanında 21. yüzyılda siyasal, teknolojik, toplumsal ve ekonomik alanda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ağırlaşan rekabet koşulları, işletmeleri varlıklarını koruyabilmek ve gelişmek için geleceğe dönük tahminler planlamaya itmiştir. Bu nedenlerle, stratejik yönetim önem kazanmış ve işletmeler için stratejik insan kaynakları yönetimi anlayışı gelişmiştir (Okakin ve Şakar, 2015: 5).

Stratejik insan kaynakları yönetimi yaklaşımı, 1980’lerden itibaren ortaya çıkan “yeni yönetim anlayışları” olarak değerlendirilen modern ötesi yani post-modern örgüt teorilerinden biri olarak

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

düşünülebilir. Stratejik yönetim ile insan odaklı yaklaşımın, stratejik insan kaynakları yönetimini ortaya koyduğu söylenebilir (Öge, 2017: 36). Böylece stratejik insan kaynakları yönetimi anlayışının, 1980'lerden 21. yüzyıl dünyasına değin varlığını sürdüren bir anlayış olduğu belirtilebilir.

7. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ ALANINDA YAYINLANAN AKADEMİK KİTAPLARIN KAPAKLARINA YÖNELİK GÖSTERGEBİLİMSSEL ANALİZ ARAŞTIRMASI

Kitap kapaklarına yönelik halkla ilişkiler alanında daha evvel (Dündar Öztürk, 2018)'in bir çalışması bulunmaktadır. Güher DÜNDAR ÖZTÜRK, bu çalışması ile halkla ilişkiler alanında yayımlanan akademik kitapların kapaklarına yönelik göstergebilimsel bir analiz gerçekleştirmiştir.

Bu çalışmayla ise, insan kaynakları yönetimi alanında yazılan akademik kitapların kapakları ile insan kaynakları yönetimi anlayışına yönelik göstergebilimsel bir analiz gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın, kapsamı, amacı, önemi, evreni, örnekleme ve doğal olarak bulguları (Dündar Öztürk, 2018)'den farklı olup, araştırmanın yöntem ve modeli itibarıyla (Dündar Öztürk, 2018)'den faydalanılmıştır.

7.1. Araştırmanın Kapsamı ve Amacı

Bu çalışmayla ise, insan kaynakları yönetimi alanında yazılan akademik kitapların kapakları ile insan kaynakları yönetimi anlayışının arasındaki uyuma yahut karşıtlık ile alanın içeriğiyle kapak tasarımları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bunun için göstergebilimsel analiz yardımıyla, insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan kitap kapaklarına yönelik görsel iletişim boyutuna dair düz anlamsal ve yan anlamsal bir analiz yapılması hedeflenmiştir.

7.2. Araştırmanın Önemi

Akademik kitapların kapakları, ilgili kitabın içeriğine dikkat çekmek ve ilgili kitabın hatırlanabilmesi noktasında önemli bir unsurdur. Bu yönüyle adeta bilimsel içeriğin görsel taşıyıcısı konumundadır. Yazılı içeriklerin, görsel içerikle desteklenmesinde kitap kapakları, bilimsel yayınlar içinde görsel kimliğin temel unsuru olarak görülebilir.

İnsan kaynakları yönetimi alanında yazılan akademik kitaplara yönelik daha evvel gerçekleştirilmiş bir çalışmaya rastlanmadığı için, bu çalışmanın göstergebilimsel analiz yöntemiyle insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan kitap kapaklarına yönelik ilk çalışmalardan biri olması söz konusudur.

7.3. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, Türkiye'de insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan tüm akademik kitaplardır. Bunun için (Ertek, 2021)'de ortaya konmuş olan amaçlı örnekleme yöntemi ile tespit edilen "En Çok Tercih Edilen İnternette Kitap Satışı Yapan Sitelerin, En Çok Satan İnsan Kaynakları Yönetimine Dair Kitapları" (Ertek, 2020: 277-278) ile "En Çok Tercih Edilen İnternette Kitap Satışı Yapan Sitelerin En Çok Satan İnsan Kaynakları Yönetimine Dair Diğer Kitapları" (Ertek, 2020: 279) listelerindeki kitaplardan toplam 12 adet kitap, tipik örneklem metoduyla seçilmiştir. Bu aşamada ilgili listelerde en çok rağbet gören kitapların seçilmiştir.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Çalışmanın örnekleme için kullanılan listeler hazırlanırken, öncelikle “Türkiye’nin ‘En Çok Tercih Edilen’ Kitap Satışı Yapan İnternet Siteleri” (Ertek, 2020: 274-275) tespit edilmiş. Sonrasında bu internet sitelerinde nesnel aşamalarla (Ertek, 2020: 272-280) ilgili siteler üzerinden insan kaynakları yönetimi alanında en çok rağbet gören kitaplar tespit edilmiştir.

Böylece, araştırma kapsamında kapakları incelenecek kitaplar aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamında Kapakları İncelenecek Olan Kitaplar

Sıra	Kitabın Adı	Yazarı / editörü	Yayınevi	Basım Yılı	Baskı sayısı	Sayfa Sayısı
1	İnsan Kaynakları Yönetimi	Dursun Bingöl	Beta Basım Yayım	2019	11	740
2	İnsan Kaynakları Yönetimi	Canan Çetin, Esra Dinç, Mehmet Lütfi Arslan	Beta Basım Yayım	2019	8	294
3	İnsan Kaynakları Yönetimi	İlhami Fındıkcı	Alfa Yayınları	2018	9	552
4	İnsan Kaynakları Yönetimi	(Özçelik vd.) İ.Ü. İşletme F. İKY ABD Öğr. Üyeleri	Beta Basım Yayım	2018	8	746
5	İnsan Kaynakları Yönetimi	H. Serdar Öge	Eğitim Kitabevi	2017	9	448
6	İnsan Kaynakları Yönetimi	Nuri Tortop, Burhan Aykaç, Hüseyin Yayman, M. Akif Özer	Nobel Akademik Yayıncılık	2017	7	606
7	Bir İnsan Kaynakları Masalı İş Yaşamına Dair İpuçları	Özden Aslan	Elma Yayınevi	2019	13	207
8	Bir Yönetim Modeli: Mimar Sinan İnsan Kaynakları ve Proje Yönetimi	İbrahim Zeyd Gerçik	Küre Yayınları	2017	9	136
9	Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar	Meryem Akoğlan Kozak	Detay Yayıncılık-Akademi Kitaplar	2019	7	440
10	Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi	Aytaç Açıkalin	Pegem Akademi Yayıncılık	2016	3	232
11	İnsan Kaynakları Yöneticisinin El Kitabı	Neslihan Okakın, Müjdat Şakar	Beta Yayınevi	2015	3	384
12	Dünyaca Ünlü İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları	Ayşe Kocabacak, Habibe Tosun	Eğitim Kitabevi Yayınları	2019	2	160

7.4. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, bir nitel araştırma yöntemi olan göstergebilimsel çözümlenmeden yararlanılmıştır. Sosyal bilimler alanında çok sayıda farklı nitel araştırma yönteminden yararlanıldığı görülmekte olup; literatürde sıklıkla kullanılan yöntemler arasında durum analizi, etnografi, söylem analizi ve göstergebilim

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

araştırmaları yer almaktadır (Balaban Salı, 2012: 115-117). Bu bağlamda nitel bir yaklaşımla insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan en çok rağbet gören kitap kapaklarının göstergelerinin kullanımı düzanlam/yananlam çağrışımları ekseninde biçimsel içeriksel bazda analiz edilerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

Bu araştırma kapsamında insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan kitapların kapakları Roland Barthes'ın göstergebilim yaklaşımına göre incelenmiştir. Barthes, "Göstergebilimsel Serüven" isimli çalışmasında yapısal dil bilim temelli olarak ikili karşıtlıklar ekseninde göstergebilimsel analiz yöntemini, dil/söz, gösterilen/gösteren, dizim/dizge ve düzanlam/yananlam kategorileri çerçevesinde şekillendirmiştir. (Barthes, 1999, aktaran Dündar Öztürk, 2018: 95).

Araştırmanın modeli, Barthes'ın göstergebilimsel analiz yaklaşımını temele alarak, aşağıda görüldüğü üzere görüntüsel gösterge ve biçim kategorileri ekseninde gösteren ve düzanlam/yananlam/gösterge birimi değişkenlerini içeren içerik ve gösterilen kategorileri ekseninde oluşturulmuştur. Bu kategorilerin tamamında temel tasarım öğeleri arasında yer alan çizim, resim, fotoğraf, yazıbirim, renk ve nesne kullanımı analiz edilmiştir (Dündar Öztürk, 2018: 96). Yapılan analizin yöntemi (Dündar Öztürk, 2018)'ün çalışması baz alınarak belirlenmiştir.

7.5. Araştırmanın Modeli

Araştırma için analiz modeli, (Dündar Öztürk, 2018)'de kullanılan araştırma modelidir. Bu modelde, Barthes'in göstergebilimsel analiz modelinden yola çıkılarak; göstergeler, biçimsel ve içeriksel olarak ayrılmış, göstergelerin göstergebilimleri belirtilerek düzanlam ve yananlamı ortaya konulmuştur (Dündar Öztürk, 2018: 96).

Kitap Kapağı Görseli		Kitap Adı		
		Yazar Adı		
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler			
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Çizim			
	Resim			
	Fotoğraf			
	Yazıbirim			
	Renk			
	Nesne			
Şekil				

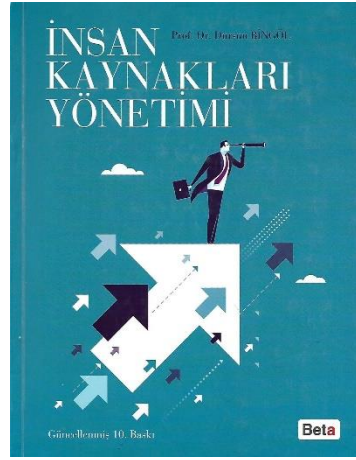
Şekil 2. Araştırmanın Modeli

Kaynak: Dündar Öztürk, 2018: 96.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

7.6. Araştırmanın Bulguları

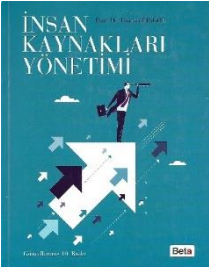
Bu başlıkta, insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan ve araştırma örneğine giren 12 kitabın ön kapaklarının göstergebilimsel analizi yapılmıştır. Analizi yapılan kitaplar, yukarıda Tablo 1 ile gösterilmiştir. İncelenen kitapların hepsi fiziki olarak temin edilmiş ve ön kapakları scanner (tarayıcı) marifetiyle taranarak çalışmaya aktarılmıştır.

Şekil 3. İnsan Kaynakları Yönetimi, Dursun Bingöl Kitap Kapağının Resmi

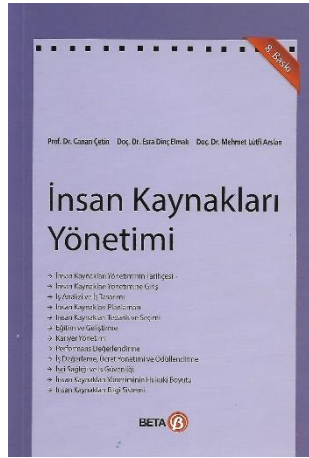
Kaynak: Bingöl, 2016

Tablo 2. İnsan Kaynakları Yönetim, Dursun Bingöl Kitap Kapağı Analizi Tablosu

	Kitap Adı: İnsan Kaynakları Yönetimi		
	Yazar Adı: Dursun BİNGÖL		
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge	
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Yön işaretleri• İnsan• Teleskop• Çanta• Bulut• Lacivert / Beyaz renkler• Kitabın adı (İnsan Kaynakları Yönetimi)	
Gösterilen	Gösterge	İçerik	
		Gösterge Birimi	Yananlam

Çizim	[Çapraz yönlü Ok (lar)]	Ok işareti, yön gösterme amacı taşıyan bir işaret	Gelişim, değişim, dönüşüm ve hareket
Çizim	[İnsan]	Bir insan çizimi	Hedefleri olan ve plan yapan çalışan bir insan
Çizim	[Teleskop]	Uzak bir yeri görmeye yarayan alet	Geleceğe yönelik planlar yapmak
Çizim	[Çanta]	Eşya taşımak için kullanılan bir araç	İş insanı, çalışan
Çizim	[Bulut]	Gökyüzünde bulunan bir nesne	Yükselmek, gelişmek, zirve
Renk	[Mavi]	Suyun ve gökyüzünün rengi	Profesyonellik
Renk	[Beyaz]	Bulutların rengi	Yenilik, güvenilirlik
Yazı	[Yazı]	Kitabın ve yazarın adı	Konuyu vurgulamak
Yazı	[Yazı]	Baskı sayısı	Kitabın güvenilirliği ve rağbet görmesi

Dursun Bingöl'ün İnsan Kaynakları Yönetimi kitabının kapağına bakıldığında öncelikle kapaktaki mavi rengin profesyonellik algısı hissedilmektedir. Daha sonra kitabın ismi, yazarın ismi ve alt kısımdaki baskı sayısı kitaba olan rağbetle birlikte kitabın güvenilirliğini ifade etmektedir. Kitapta kullanılan elinde çanta ve teleskop ile uzaklara bakan iş insanının çapraz yönlü sol aşağıdan sağ yukarıya doğru gösteren okların üzerinde yükselmesi, insan kaynakları yönetimi alanının bakış açısını yansıtmaktadır. Ok yönlerinin etrafında bulunan bulutlarla yükselişin adeta sınırsız olduğu ifade edilmektedir. Kapağın sağ altındaki yayınevi ismi ile de kitabın güvenilirliği ve rağbetine bir kez daha vurgu yapıldığı görülmektedir.

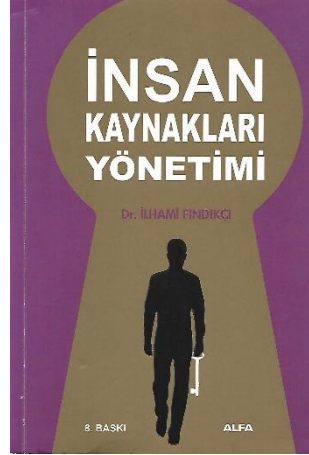
Şekil 4. İnsan Kaynakları Yönetimi, Canan Çetin vd. Kitap Kapağının Resmi
Kaynak: Çetin vd., 2019

Tablo 3. İnsan Kaynakları Yönetimi, Canan Çetin vd. Kitap Kapağı Analizi Tablosu

	Kitap Adı: İnsan Kaynakları Yönetimi			
	Yazar Adı: Canan ÇETİN, Esra DİNÇ ELMALI, Mehmet Lütfi ARSLAN			
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Kitabın adı (İnsan Kaynakları Yönetimi)• Renkler (mor)• Yayınevinin adı• Yazarların adı• Kitabın içeriği		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarların İsimleri	Yazarların güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Yazı	[Yazı]	Kitabın içeriği	Kitabın içeriğini vurgulama
	Yazı	[Yazı]	Yayınevinin Adı	Güvenilirliği vurgulamak
	Renk	[Mor]	Kırmızı ve mavi rengin karışımı ile oluşan bir renk	Saygınlık, İtibar
	Yazı	[Yazı]	Kaçıncı baskı olduğunun gösterimi	Güvenilirlik
Renk	[Kırmızı]	Bir ana renk	Kararlılık	

Çetin vd.'nin İnsan Kaynakları Yönetimi kitabının kapağı son derece sade ve profesyonelce hazırlanmış bir kapaktır. Kitap 8. baskısını yapıyor olmasına rağmen kapak için çizim, fotoğraf veya bir nesne kullanılmamıştır. Kitabın kapağında ismiyle birlikte direkt olarak içerik hakkında bilgi verilmektedir. Kitabın yazarlarının isimlerinin en üstte yer alması profesyonel havasını artırmaktadır. Ayrıca, kitabın yayın evinin ve baskı sayısının kırmızı renkler kullanılarak sağ üst köşe ve alt kısmın ortasında kullanılması canlılığı ve kararlılığı ortaya koymaktadır.

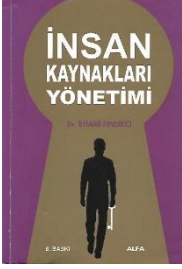
Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Şekil 5. İnsan Kaynakları Yönetimi, İlhami Fındıkcı, Kitap Kapağının Resmi

Kaynak: Fındıkcı, 2012

Tablo 4. İnsan Kaynakları Yönetimi, İlhami Fındıkcı, Kitap Kapağı Analizi Tablosu

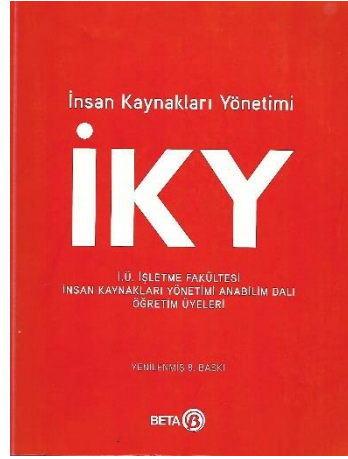
	Kitap Adı: İnsan Kaynakları Yönetimi			
	Yazar Adı: İlhami FİNDIKÇI			
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Kitabın adı (İnsan Kaynakları Yönetimi)• Renkler (mor ve altın sarısı)• Yayınevinin adı, baskı sayısı• İnsan silueti• Anahtar• Anahtar silueti		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Renk	[Mor]	Kırmızı ve mavi rengin karışımı ile oluşan bir renk	Saygınlık, İtibar
	Yazı	[Yazı]	Yayınevinin Adı	Güvenilirliği vurgulamak
	Renk	[Sarı]	Bir ana renk	Samimiyet
	Yazı	[Yazı]	Kaçıncı baskı olduğunun gösterimi	Güvenilirlik
Çizim	[İnsan]	Silueti görünen bir erkek	Hedefe yürümek	

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

	Çizim	[Anahtar]	Kapı açmak için kullanılan bir araç	Amaca ulaşırken gerekli olan bilgi birikimi
	Çizim	[Anahtar Deliği]	Kapılarda anahtarların yerleştirildiği kısım	Kitabın, insan kaynakları yönetiminin bilgi birikimini içerdiğini işaret etmek

Fındıkçı 2012'in kitap kapağında, ilk etapta boyutundan dolayı göze çarpmayan lakin kitabın kapağındaki temel kurguyu oluşturan “anahtar” vurgusu vardır. Kitabın ismine ve yazarına renk karşılığı üzerinden yapılan vurgunun hemen ardında, “hedefine yürümekte olan” bir insan silueti ile elinde anahtar göze çarpmaktadır. Aynı zamanda bu insan, bir anahtar deliğine doğru hareket etmektedir. Böylece, kitabın insan kaynakları yönetimi alanına kritik önemdeki bilgi birikiminin anahtarı olduğuna dair bir görünüm sergilenmektedir.

(Fındıkçı 2012)'in kitap kapağında bulunan “anahtar” teması, bir göstergedir. Düzenlamı bakımından kilitli olan bir şeyi açmak manası bulunan anahtar, yananlamı bakımından insan kaynakları yönetimi disipliniinde var olan ikilemler ve zorlu süreçlerin aşılmasında kitabın etkisine vurgu yapmaktadır.

Şekil 6. İnsan Kaynakları Yönetimi, İstanbul Ü. İşletme F. İKY ABD Öğretim Üyeleri (Özçelik vd., 2018), Kitap Kapağının Resmi

Kaynak: Özçelik vd., 2018

Tablo 5. İnsan Kaynakları Yönetimi, İÜ İşletme F. İKY ABD Öğr. Üyeleri (Özçelik vd., 2018), Kitap Kapağı Analizi Tablosu

	Kitap Adı: İnsan Kaynakları Yönetimi	
	Yazar Adı: Ayşe Oya ÖZÇELİK, Ömer SADULLAH, Cavide UYARGİL, Ahmet Cevat ACAR, Gönen İlkar DÜNDAR, İsmail Durak ATAAY, Zeki ADAL, Vala Lale TÜZÜNER	
Ü :	Biçim	Görüntüsel Gösterge

	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	İçerik		
		Gösterge	Gösterge Birimi	Yananlam
Gösterilen			Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Yazı	[Yazı]	Yazarların İsimleri	Yazarların güvenilirliği
	Renk	[Kırmızı]	Bir ana renk	Canlılık, kararlılık
	Renk	[Beyaz]	Bir renk	Yenilik, asalet
	Yazı	[Yazı]	Yayınevinin Adı	Güvenilirliği vurgulamak
	Yazı	[Yazı]	Kaçıncı baskı olduğunun gösterimi	Güvenilirlik

İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinin kaleme almış olduğu insan kaynakları yönetimi kitabının kapağı, son derece sade bir görünüme sahiptir. Kitabın kapağı için herhangi bir çizim, nesne, siluet veya benzeri bir unsur bulunmamaktadır. Kitap kapağında insan kaynakları yönetiminin kısaltması olan “İKY” yazısı, kapakta en fazla yeri kaplamaktadır. Kapakta en çok göze çarpan gösterge budur.

Kitabın üzerinde yazan kitap ismi, yazar bilgisi, baskı sayısı ve yayınevi alt alta sıralanarak kararlı bir görünüm sergilemektedir. Aynı zamanda bu yazı göstergeleri, simetrik biçimde kapağa yerleştirilmiştir.

Kitabın kapağında yalnızca iki farklı renk kullanılmıştır. Tipografik olarak kitabın kapağında, kırmızı zemin üzerinde beyaz yazı kullanılmıştır. Bu sayede yakalanan karşıtlık kitaba yenilikçi ve asalet arz eden bir görünüm kazandırmıştır.

İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı öğretim üyelerinin hazırlamış oldukları kitabın kapağında, son olarak son derece sade bir yerleşim tercih edildiği belirtilebilir.

Şekil 7. İnsan Kaynakları Yönetimi, H. Serdar Öge, Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Öge, 2017

Tablo 6. İnsan Kaynakları Yönetimi, İlhami Fındıkçı, Kitap Kapağı Analizi Tablosu

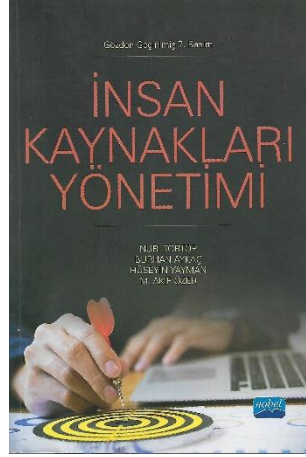
	Kitap Adı: İnsan Kaynakları Yönetimi			
	Yazar Adı: H. Serdar ÖGE			
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Kitabın adı (İnsan Kaynakları Yönetimi)• Renkler (Yeşil ve tonları)• Yayınevinin adı, baskı sayısı• Çizgiler		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Renk	[Yeşil]	Mavi sarının karışımı ile oluşan bir renk	Güvence, doğallık
	Yazı	[Yazı]	Yayınevinin Adı	Güvenilirliği vurgulamak
Çizim	[Çizgi]	Silueti görünen bir erkek	Hedefe yürümek	

H. Serdar Öge'nin insan kaynakları yönetimi kitabında, analizi yapılmaya çalışılan diğer insan kaynakları yönetimi kitap kapaklarında olduğu gibi bir sadelik söz konusu olmaktadır. Kitabın kapağında yalnızca yayınevi ismi, baskı sayısı, kitap ismi ve yazar isminin bulunduğu görülmektedir. Bunlar dışında kitap kapağı için çalışılmış bir nesne, çizim veya resim görülmemektedir.

Kitabın kapağının renkleri ise yeşil tonlarda seçilmiştir. Ek olarak arka planda yeşil geçişli bazı çizimler görülmektedir. Kitap kapağında ilk bakışta 9. Baskı yaptığı vurgusu görünmektedir. Tipografik olarak kitap isminin yazısının simetrik değil sola yaslı yazılmasının tercih edildiği görülmektedir. Yazar ismi ise buna zıt olarak sağa yaslanmış bir görüntü sergilemektedir. Kapağın sağ üst kısmındaki yayınevi ibaresi de adeta bir etiket gibi köşeye yakın bir konuma yerleştirilmiştir.

H. Serdar Öge'nin insan kaynakları yönetimi kitabı için seçilen yoğun renk tonu yeşildir. Böylece kitabın, alana dair rahatlıkla başvurulabilecek güvenilir bir kaynak kitabı olduğu vurgulanıyor gözükmemektedir. Kitapta son derece sade gerçekleşen tasarımın ayrıca çalışmaya profesyonel bir imaj yarattığı belirtilebilir.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Şekil 8. İnsan Kaynakları Yönetimi, Nuri Tortop vd., Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Tortop vd., 2017

Tablo 7. İnsan Kaynakları Yönetimi, Tortop vd., Kitap Kapağı Analizi Tablosu

		Kitap Adı: İnsan Kaynakları Yönetimi		
		Yazar Adı: Nuri TORTOP, Burhan AYKAÇ, Hüseyin YAYMAN, M. Akif ÖZER		
Gösteren	B biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none"> • Kitabın adı (İnsan Kaynakları Yönetimi) • Renkler (siyah, kırmızı, sarı ve beyaz) • Yayınevinin adı, baskı sayısı • İnsan eli • Dart tahtası ve dart oku • Dizüstü Bilgisayar 		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Renk	[Siyah]	Bir renk	Güç, hırs
	Yazı	[Yazı]	Yayınevinin Adı	Güvenilirliği vurgulamak
	Renk	[Sarı]	Bir ana renk	Samimiyet
	Renk	[Kırmızı]	Bir ana renk	Hareketlilik
	Fotoğraf	[İnsan Eli]	Vücut parçası, uzuv	Hedeflemek, amaca ulaşmak
	Nesne	[Dart tahtası]	Bir oyun eşyası	Kısa ve uzun vadeli gelecek hedefleri
Nesne	[Dart oku]	Bir oyun eşyası	Hedeflere varabilmek, amaca ulaşmak,	

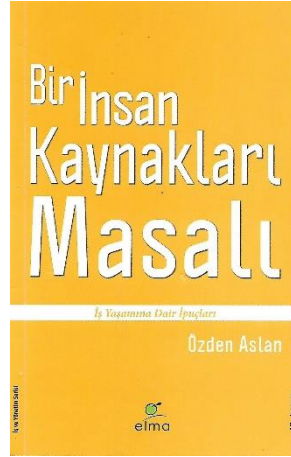
Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

	Nesne	[Dizüstü bilgisayar]	Bir bilgisayar çeşidi	İş dünyası, teknoloji ve küreselleşme
--	-------	----------------------	-----------------------	---------------------------------------

Nuri Tortop ve diğer yazarların kaleme aldığı insan kaynakları yönetimi kitabının kapağında tipografik öğelerin, yani kitabın baskı sayısı, ismi ve yazar isimlerinin simetrik biçimde kitap kapağının üst kısmına yerleştirilmiş olduğu görülmektedir. Siyah zemin üzerinde sarı ve kırmızı renklerin kullanımı ile kapakta bir karşıtlık veya kontrast oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kitabın kapağında bir dizüstü bilgisayar görünmektedir. Dizüstü bilgisayarın başında ise bir insan eli, diğer elde ise bir dart oku ile dart tahtası görünmektedir. Dart oku dart tahtasının tam ortasına doğru hedeflenmiştir. Böylece neredeyse hedefe ulaşılacak üzere olduğuna dair bir görünüm sergilenmektedir.

Kitabın kapağındaki elde tutulan dart oku ve dart tahtası birlikte bir gösterge durumundadır. Bu göstergenin düzenlamı, dart oyununun oynanmasıdır. Fakat yananlamsal bakımdan burada iş dünyasındaki hedefler ve o hedeflere ulaşabilmenin insanın elinde olduğu düşüncesi ifade edilmektedir. Öte yandan hemen bir dizüstü bilgisayarın yanında bunun gerçekleşmesi, düzenlamı yalnızca bilgisayar olan göstergenin, iş dünyasını ve dijitalleşmeyi temsil ettiği belirtilebilir.

Şekil 9. Bir İnsan Kaynakları Masalı, Özden Aslan, Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Aslan, 2019

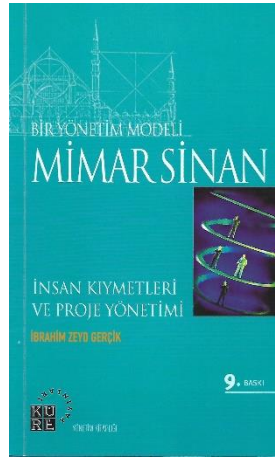
Tablo 8. Bir İnsan Kaynakları Masalı, Özden Aslan, Kitap Kapağı Analizi Tablosu

	Kitap Adı: Bir İnsan Kaynaklar Masalı	
	Yazar Adı: Özden ASLAN	
Ü :	Biçim	Görüntüsel Gösterge

	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
Gösterilen	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Renk	[Sarı]	Bir ana renk	Neşe, Samimiyet
	Yazı	[Yazı]	Kaçıncı baskı olduğunun gösterimi	Güvenilirlik
	Çizim	[Çizgi(ler)]	Çalışmanın içeriğine dair ipucu	Masal söyleminin bir benzetme olduğu asıl konunun iş yaşamı olduğu ifadesi

Özden Aslan'ın bir insan kaynakları masalı kitabının kapağında asimetrik bir kitap ismi yazımı görülmektedir. Kitabın içeriğine ait ufak bir ipucu "iş yaşamına dair ipuçları" sözüyle ifade edilmiş ve kitap kapağında sarı zemin üzerine beyaz tipografi ile neşe ve samimiyet imajı oluşturulmuştur.

Kitap kapağında son derece sade bir görünüm vardır ve gösterge sayısı azdır. Bu nedenle düzanlamsal ve yananlamsal çıkarımlar için fazlaca materyal olduğu söylenemeyebilmektedir. Ancak öte yandan kitabın 13.baskısının olması, kitaba dair güveni ifade ederken aynı zamanda profesyonel bir çalışma olduğu da ifade edilmektedir denilebilir.

Şekil 10. Bir Yönetim Modeli: Mimar Sinan İnsan Kıymetleri ve Proje Yönetimi, İbrahim Zeyd Gerçik, Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Gerçik, 2017

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Tablo 9. Bir Yönetim Modeli Mimar Sinan, İnsan Kıymetleri ve Proje Yönetimi, İbrahim Zeyd Gerçik Kitap Kapağı Analizi Tablosu

	Kitap Adı: Bir Yönetim Modeli Mimar Sinan İnsan Kıymetleri ve Proje Yönetimi			
	Yazar Adı: İbrahim Zeyd Gerçik			
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Nesneler Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Kitabın adı (Bir yönetim Modeli Mimar Sinan İnsan Kıymetleri ve Proje Yönetimi)• Renkler (Mavi)• Yayınevinin adı, baskı sayısı, yazar ismi• Nesne (Cami çizimi) Resim (yay ve insan fotoğrafı)		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Renk	[Mavi]	Bir ana renk	Profesyonellik, verimlilik, iletişim
	Yazı	[Yazı]	Kaçıncı baskı olduğunun gösterimi	Güvenilirlik
	Nesne	[Çizim]	Bir cami çizimi taslağı	Proje odaklılık Planlamanın önemi, tarihe mâl olmuş eserlerin arka planı
	Resim	[Yay ve İnsan]	Bir yay üzerinde duran insanlar	Örgüt kültürü ve örgüt unsurlarının birbiriyle bağı
Resim	[İnsan(lar)]	Ayakta duran insanlar	İş dünyası ve örgütsel bağ	

İbrahim Zeyd Gerçik'in kitabının kapağındaki mavi tonları bir ana renk olarak ilk dikkati çeken husustur. Beyaz tipografi ile kitabın ismi asimetrik olarak yerleştirilmiştir. Yazar ismi ise farklı bir renk kullanılarak belirtilmiştir. Kitabın kapağının üst kısmında bir cami inşaatı projesi çizimi ile sağ kısmındaki resim dikkat çeken diğer unsurlardır. Cami projesi, kitabın isminde geçen "Mimar Sinan" lafzına dikkat çekiyor görünmektedir. Sağdaki resim ise, insan kaynakları yönetimi ile proje yönetimi alanına dikkat çekiyor gözükmektedir.

Kitabın kapağının üst kısmında bulunan cami projesi çizimi, yananlamsal bakımdan proje bazında bir yönetim modelini ihtiva ediyor gözükmektedir. Özellikle kitabın isminde bulunan "Mimar Sinan" ve onun eserleri bakımından vurgu yapıldığı görülmektedir. Kapağın sağ kısmında bulunan resimde ise bir helezon yay ve yayın üzerinde 4 insan gözükmektedir. Helezon yayın yananlamsal bakımından manası, örgüt kültürüne ve bir proje mantığına dikkat çekmektedir. Yayın üzerinde bulunan insan resimleri ise gerek örgütsel gerek proje bazından, ilgili örgütün üyelerinin birbirleri ile bağı ifade edilmektedir.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Kitabın baskı sayısının sağ alt kısımda gösterilmesinin yananlamsal manası ise kitabın gördüğü rağbete vurgu yapılarak yeni okuyuculara güven vermeyi amaçlaması olarak belirtilebilir.

Şekil 11. Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar, Meryem Akoğlan Kozak, Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Akoğlan Kozak, 2019

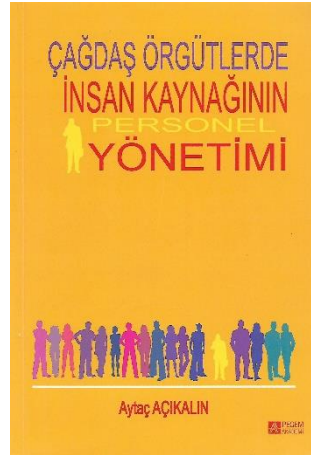
Tablo 10. Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar, Meryem Akoğlan Kozak, Kitap Kapağı Analizi Tablosu

	Kitap Adı: Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar			
	Yazar Adı: Meryem AKOĞLAN KOZAK			
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Kitabın adı (Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar)• Yayınevinin adı, baskı sayısı• Resimler• İnsan(lar)• Mavi tonlarda renkler		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
Renk	[Mavi]	Bir ana renk	Huzur, Hijyen, İletişim	

	Yazı	[Yazı]	Kaçıncı baskı olduğunun gösterimi	Güvenilirlik
	Resim	[İnsan(lar)]	Otel çalışanı olan insan fotoğrafları	Otel personeli ve profesyonellik
	Resim	[Yapı(lar)]	Otel binası ve otel binası önü/bahçesi	Tatil köyü, turizm sektörü

Meryem Akoğlan Kozak'ın kitap kapağında öncelikle yapı ve insan fotoğrafları yer almaktadır. Bu yapıların düzenlamı, otel olarak belirtilebilir. İnsan fotoğraflarının düzenlamı ise otel çalışanları olarak ifade edilebilir. Bunun yanında kitap kapağında yazar ismi en üstte simetrik biçimde yer almış, kitap ismi, baskı sayısı ve yayınevi bilgisi ise kapağın alt kısmında simetrik olarak yer almıştır. Böylece kapağın tipografisinin bir simetri arz ettiği belirtilebilir.

Meryem Akoğlan Kozak'ın kitap kapağında bulunan yapıların yananlamı ise turizm sektörü ile otellerdir. Nitekim sadece yapılar değil, yapıların bahçeleri de göze çarpmaktadır. Yapıların hemen önünde ise turizm sektöründe özellikle otellerde çalışan farklı unvandaki çalışanların resimleri yer almaktadır. Bu anlamda kapaktaki insan resimlerinin yananlamının, otel, tatil köyü, turizm sektörü olduğu belirtilebilir. İnsanlar aynı zamanda yapmakta oldukları işi çağrıştıracak kıyafetlere ve eşyalara sahiptir. Nitekim otel misafirlerinin bavullarını taşımakla görevli olan bir bellboy fotoğrafı ile bavul taşıma arabası birlikte görünmekte, aynı zamanda bavul taşıma arabasında bir bavul bulunmaktadır. Kat görevlisi bir çalışanın üzerinde iş kıyafeti ile kapağa eklendiği görülmektedir. Bu yananlamsal bağlamın hemen altında ise kitabın ismi ve içeriğine dair ipuçları ile içeriğe dair okuyucuya net ipuçları sağlanmaktadır.

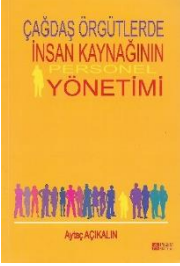

Şekil 12. Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi, Aytaç Açıkalın, Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Açıkalın, 2016

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Tablo 11. Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi, Aytaç Açıkalın, Kitap Kapağı Analizi Tablosu

		Kitap Adı: Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi		
		Yazar Adı: Aytaç AÇIKALIN		
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Kitabın adı (Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi)• Renkler (Sarı, kırmızı, mor ve pembe)• Yayınevinin adı, yazarın adı• İnsan silüetleri (18 adet)		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Yazı	[Yazı]	Yayınevinin ismi	Güvenilirlik
	Çizim	[İnsan(lar)]	10 erkek, 8 kadın silüeti	Çeşitli profillerde ‘çalışan’lar
	Çizim	[Çizgi]	Düz beyaz bir çizgi	Aynı zemini paylaşan çalışanlar
	Renk	[Sarı]	Bir ana renk	Açıklık, arkadaşlık, bolluk
Renk	[Kırmızı, Mor, Pembe]	Farklı renklerde insan silüetleri	Farklı karakterlere sahip ancak aynı örgüte bağlı çalışanlar/işçiler	

Aytaç Açıkalın’ın kitabının kapağında İKY alanını gelişiminde etkisi olan personel yönetimi anlayışı ile insan kaynakları yönetimine geçiş sürecinin etkileri ve bir süreci ifade ediyor oluşu, kitabın kapağındaki sarı renkli “personel” sözcüğünün kırmızı renkli “insan kaynağının yönetimi” ifadesinin arasında bulunmasıyla kendini göstermektedir. Tipografik olarak yalnızca farklı renklerde bir kitap ismi yazıyor görünse de yananlamsal bakımdan bu dönüşüme atıfta bulunmaktadır.

Kitap isminin asimetrik biçimde kitap kapağının üst kısmında varlığı görülmektedir. “personel yönetimi” tipografisinin hemen solunda ise düzanlamsal bakımdan telefonla konuşan ve elinde çantası olan bir insan görünmektedir. Ancak yananlamsal bakımdan incelendiğinde, bu insan silüetinin bir patron veya yöneticiyi ifade ettiği görülebilir.

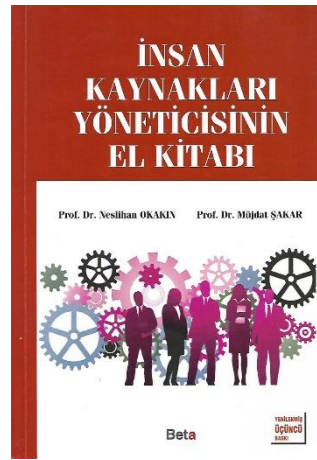
Kitap kapağının alt kısmında ise düzanlamsal bakımdan farklı renklerde, farklı boylarda, farklı duruşlarda veya simetrik duruşlarda bulunan toplam 17 insan silüeti bulunmaktadır. Bunlardan sağdan 5.’si haricinde hepsi, yananlamsal bakımdan farklı karakterlere, hobilere, alışkanlıklara, beklentilere, yeteneklere ve isteklere sahip çalışanları ifade etmektedir. Sağdan 5. silüet ile “personel yönetimi” tipografisinin yanında bulunan silüet aynıdır. Bu durum ise, çalışanların işvereni yahut yöneticisi ile çalışanların aynı

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

düzlemde, ortak bir örgüt çatısı altında olduğu vurgulanmaktadır. İnsan silüetlerinin altında bulunan düz beyaz çizgi, çalışanların paylaştığı örgütü veya mensupları olduğu örgütü ifade etmektedir. İşveren veyahut yönetici, üstün unvanına rağmen nihayetinde aynı örgütün bir parçasıdır.

Kitap kapağında kullanılan sarı tondaki ana zemin ise yanlanlamsal bakımdan arkadaşlığı ve iş dünyasındaki ilişkilerin yalnızca iş ilişkisi bakımından değil aynı zamanda farklı insanların ortak zeminde ve birlikte oluşturabileceği verimli atmosferi vurgulayan bir imaj ortaya koymaktadır.

Kapakdaki insan silüetlerinin boylarının, duruşlarının ve kıyafetlerinin farklı farklı olmaları da yine yanlanlamsal bakımdan insanlar arasındaki farklılığa vurgu yaparken aynı zamanda sıraya dizilmiş olmaları birlik ve bütünlük ile takım çalışmasını ifade etmektedir.

Şekil 13. İnsan Kaynakları Yöneticisinin El kitabı, Neslihan Okakın ve Müjdat Şakar, Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Okakın ve Şakar, 2015

Tablo 12. Bir İnsan Kaynakları Yöneticisinin El Kitabı, Neslihan Okakın ve Müjdat Şakar, Kitap Kapağı Analizi Tablosu

	Kitap Adı: İnsan Kaynakları Yöneticisinin El Kitabı
	Yazar Adı: Neslihan OKAKIN ve Müjdat ŞAKAR
Biçim	Görüntüsel Gösterge

	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
Gösterilen	Yazı	[Yazı]	Yazarların İsimleri	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Yazı	[Yazı]	Kaçıncı baskı olduğunun gösterimi	Güvenilirlik
	Renk	[Kırmızı]	Bir ana Renk	Canlılık, hareketlilik
	Renk	[Beyaz]	Siyah karşıtı, en açık renk	Yenilik, umut
	Çizim	[İnsan(lar)]	Siluetleri görünen bazı insanlar	İş dünyası
	Çizim	[Çarklar]	Bir makine parçası	Çalışma hayatı ve iş ilişkileri ağı

Okakın ve Şakar'ın kitap kapağında tipografik olarak kitap ismi ve yazar isimleri simetrik biçimde kitap kapağının üst kısmında yer almaktadır. Kırmızı ve beyaz renklerin kullanılması, tipografik göstergelerin canlılığına ve yenilik vurgusuna işaret ediyor gözükmektedir.

Kitap kapağının alt kısmında bulunan 5 farklı insan ise yananlamsal bakımdan iş dünyasını ve farklı profildeki iş dünyası mensuplarını temsil etmektedir. Okuyucuya yüzü dönük olan bu insanların arkasında bulunan çarklar ise iş dünyasının birbiriyle ilişkili pek çok bağlantısını ve iş dünyasının birbiriyle olan ilişkisini ifade etmektedir. İnsan silüetlerinin duruş pozisyonu farklılıkları, düzanlamsal bakımdan yalnızca bir ayakta duruş pozisyonunu ifade ederken, yananlamsal bakımdan farklı insanların ayakta duruş pozisyonları, iş dünyasında karşılaşılabilecek pek çok farklı durumu ifade etmektedir.

Kapağın alt kısmında bulunan yayınevi isminin tipografisinin simetrik biçimde alt kısma konumlandığı ve baskı sayısının sağ alt kısma yerleştirilerek kitaba olan rağbetin okuyucuya ifade edilmeye çalışıldığı düşünülebilir.

Şekil 14. Dünyaca Ünlü İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları, Ayşe Kocabacak ve Habibe Tosun, Kitap Kapağı Resmi

Kaynak: Kocabacak ve Tosun, 2019.

Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.

Tablo 13. Dünyaca Ünlü İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları, Ayşe Kocabacak ve Habibe Tosun, Kitap Kapağı Analizi Tablosu

		Kitap Adı: Dünyaca Ünlü İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları		
		Yazar Adı: Ayşe KOCABACAK ve Habibe TOSUN		
Gösteren	Biçim	Görüntüsel Gösterge		
	(Tasarımsal Bütün) Çizimler Resimler Fotoğraflar Yazıbirimler Renkler	<ul style="list-style-type: none">• Kitabın adı (Dünyaca Ünlü İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları)• Renkler (Yeşil ve Beyaz)• Yayınevinin adı, baskı sayısı• İnsan Çizimleri (40 adet)		
Gösterilen	Gösterge	İçerik		
		Gösterge Birimi	Düzanlam	Yananlam
	Yazı	[Yazı]	Yazarın İsmi	Yazarın güvenilirliği
	Yazı	[Yazı]	Kitabın ismi	Kitabın konusunu vurgulamak
	Yazı	[Yazı]	Yayın evi ve baskı sayısı	Kitaba olan rağbet
	Renk	[Yeşil]	Mavi ve sarının karışımından oluşan bir renk	Para, farkındalık, refah
	Renk	[Beyaz]	Siyahın zıttı olan en açık tonlu renk	Güvenilirlik
Çizim	[İnsan(lar)]	İnsanı ifade eden basit bir çizim	Çalışma dünyası ve farklı olan insanlar	

Kocabacak ve Tosun'un kitap kapağının zemin rengi olarak kullanılan yeşil rengi, yananlamsal bakımdan refahı, farkındalığı ve parayı ifade ediyor gözükmetedir. Kitabın üzerinde, insanı ifade etmede kullanılan bilindik bir çeşit çizim kullanılmıştır. Bu çizim 40 kez tekrar edilmiş ve her sırada birer çizim daha koyu renkle gösterilmiştir. Kitabın kapağında bulunan ismi ve insan çizimleri, yananlamsal bakımdan iş dünyasını ve iş dünyasında pek çok sayıda bulunan insanları ifade etmektedir. Fakat aynı zamanda bazı insanların farklı renklerde bulunması ve rastgele bir düzen ile her satırda sadece 1 insanın farklı renkle gösterilmesi, iş dünyasında farklılaşmanın önemine işaret etmektedir.

Kitap kapağında yazarların isimleri kapağın alt kısmında simetrik biçimde verilmiştir. Kitabın baskı sayısı sol üst kısımda ve yayınevi ismi sağ üst kısımda verilirken asimetrik bir görüntü ortaya koyduğu belirtilebilir.

8. SONUÇ

Kitap gelecek nesillere bilgi aktarımı ve toplumun farklı kesimleri arasındaki bilgi alışverişi için son derece önemli fiziki eserler arasında yazılı olanlardan biridir. Öyle ki, bazı kitaplar zaman geçtikçe artık tarihi bir nitelik kazanabilmektedir. Kitap kapakları ise bir kitabın içeriği hakkında bilgi yansıtan veya yansıtması beklenen önemli bir unsurdur.

İnsan kaynakları yönetimi alanı, ilk etapta yapılabilecek basit bir tanımlama ile, insan – iş – çalışma ilişkileri kapsamında özellikle işçi-işveren arası ilişkileri örgüt bazında inceleyen, düzenleyen ve geliştirmeye çalışan bir disiplin olarak ifade edilebilmektedir. Alana dair eğitimle hem akademik ve teorik altyapı çalışmaları hem de özel sektör ihtiyacı olan insan kaynakları yönetimi uzmanları yetiştirilmektedir.

Bu çalışmada, insan kaynakları yönetimi alanında Türkiye’de yayınlanan insan kaynakları yönetimi kitapları evreninden, en çok rağbet gören insan kaynakları yönetimi kitapları örneklenerek Roland Barthes’ın biçim-içerik ve düz-anlam-yananlam kavramlarına göre çözümlenmeye çalışılmıştır. Böylece ilgili kitap kapakları ile kitapların içerikleri ve alanın anlayışı arasındaki uyuşma yahut karşıtlığa dair birtakım anlamlı sonuçlara varılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda söz konusu kitapların kapak tasarımlarında, içeriğe dair bağlantıya genel itibariyle imkân sağlanmakta olduğu görülmüştür. Bu bağlantıda, doğrudan içeriği yansıtıcı öğelerle birlikte, kitabın içeriğini dolaylı yollardan ifade eden görsel öğelere de rastlanmıştır. Kapak tasarımında yer alan göstergelerin bazılarında sade ve yeterli gösterge kullanımı tercih edilmiş, bazılarında ise daha karmaşık olan ve daha fazla inceleme gerektiren göstergeler kullanılmıştır. Böylece, görsel tasarım unsurlarının, kitap kapağının değerlendirilmesinde ve altında yatan anlamların ortaya çıkarılmasında önemli olduğu ve çizgi, renk, çizim, yazı ile görsel tasarım öğelerinin kullanımına genellikle dikkat edildiği anlaşılmaktadır. Tasarımlarda çoğunlukla simetrik denge kullanılmıştır. Öte yandan incelenen kitap kapaklarının çoğunda, örneklem olarak seçilen kitap kapaklarının ise hepsinde düz-anlamsal ve yan-anlamsal analiz yapılabilmemesinin mümkün olduğu belirtilebilir.

Bu çalışma ile, kitap kapakları tasarımına ilişkin göstergebilimsel analiz kapsamında, yalnızca tipografik ve sade tasarımların yan-anlamsal çıkarımlar yapılmasını zorlaştırmakta olduğu söylenebilir. Ayrıca, kitap kapaklarında göstergebilim ilkeleri dikkate alındığı takdirde, söz konusu alana ilgi potansiyeli olan grupların kitaplara yönelik farkındalık düzeylerinin olumlu etkilenebilir.

Etik Beyan

Çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir.

Katkı Oranı Beyanı

Çalışmadaki yazarların tümü çalışmanın yazılmasından taslağın oluşturulmasına kadar tüm süreçlere katkı yapmış ve nihai halini okuyarak onaylamıştır.

Çatışma Beyanı

Yapılan bu çalışma gerek bireysel gerekse kurumsal/örgütsel herhangi bir çıkar çatışmasına yol açmamıştır.

KAYNAKÇA

Açıkalin, A. (2016). *Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.
- Aslan, Ö. (2019). *Bir İnsan Kaynakları Masalı*. Ankara: Elma Yayınevi.
- Balaban Salı J. (2012). İletişim Araştırmalarında Nitel Yöntemler. S. Seven ve N. B. İspir (Ed.). İletişim Araştırmaları içinde (s. 122-143). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Barthes, R. (1979). *Göstergebilim İlkeleri*. B. Vardar ve M. Rifat (Çev.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Barthes, R. (1999). *Göstergebilimsel Serüven*. M. Rifat ve S. Rifat (Çev.). İstanbul: Kaf Yayınları.
- Berger, A. A. (1996). *Kitle İletişimde Çözümleme Yöntemleri*. M. Barkan (Çev.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Bingöl, D. (2016). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Bircan, U. (2015). Roland Barthes ve Göstergebilim. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 13(26), 17-41.
- Can, H., Kavuncubaşı, Ş. ve Yıldırım: (2016). *Kamu ve Özel Kesimde İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çetin, C., Dinç, E. Elmalı ve Arslan M. L. (2019). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Decenzo, D. A., Robbins P. ve Verhulst: L. (2017). *Fundamentals Of Human Resource Management*. C. Çetin ve M. L. Arslan (Çev.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Dündar Öztürk, G. (2018). Halka İlişkiler Alanında Yayımlanan Akademik Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Analiz. (*Yüksek Lisans Tezi*). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Erkman-Akerson, F. (2005). *Göstergebilime Giriş*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Ertek, M. Y. (2021). *İnsan Kaynakları Yönetimi Felsefesinde İnsan: Birey – Fert Farklılaşması*. (*Yüksek Lisans Tezi*). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Fındıkçı, İ. (2012). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Fiske, J. (2003). *İletişim Çalışmalarına Giriş*. S. İrvan (Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Floch, J. M. (1985). *Mais Qu'est Donc Que La Sèmiotique? Le Français Dans Le Monde*, 197, 44-47. Paris: Hachette.
- Gerçik, İ. Z. (2017). *Bir Yönetim Modeli Mimar Sinan İnsan Kıymetleri ve Proje Yönetimi*, İstanbul: Küre Yayınları.
- Güneş, A. (2012). Çağdaş Bir Çözümleme Yöntemi: Göstergebilim. *Humanites Sciences Dergisi*, 7(2), 31-43.
- Kaptan, S. Güvendi (2017). *İletinin Görsel Tasarımlara Dönüştürülmesinde Göstergebilimsel Düşünme Süreçleri ve CSO İçin Afiş Uygulamaları*. (*Sanatta Yeterlilik Tezi*). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Kocabacak A. ve Tosun, Habibe (2019). *Dünyaca Ünlü İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları*. Konya: Eğitim Yayınevi.

- Ertek, M.Y. (2023). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 103-140.
- Kozak Akoğlan M. (2019). *Otel İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mutlu, E. (2004). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Okakın, N. ve Şakar, M. (2015). *İnsan Kaynakları Yöneticisinin El Kitabı*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Öge, H. S. (2017). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Özçelik, A. O., Sadullah, Ö. ve Uyarlıgil C. (2018). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Özmutlu, A. (2009). *Grafik Tasarım Atölye Derslerinde Afiş Konusunun Uygulama ve Çözümleme Süreçlerinde Göstergebilimsel Çözümleme Yönteminin Kullanımı. (Yüksek Lisans Tezi)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Parsa, A. F. (2007). İmgenin Gücü ve Görsel Kültürün Yükselişi, *Fotoğrafya Sanal Fotoğraf Dergisi*, 19.
- Parsa, A. F. ve Olgundeniz S. (2014). İletişimde Göstergebilim ve Anlamlandırma Sürecini Örneklerle Değerlendirme. A. Güneş (Ed.). *İletişim Araştırmalarında Göstergebilim Yazınsaldan Görsele Anlam Arayışı* içinde (s. 89-109). Konya: Literatürk Academia Yayınları.
- Rifat, M. (2008). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları 1. Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayınları.
- Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.
- Sabuncuoğlu, Z. (2018). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Bursa: Aktüel 16 Yayınları.
- Saussure F. D. (1998). *Genel Dilbilim Dersleri*. B. Vardar (Çev.). İstanbul: Multilingual.
- Sezer, N. ve Sert, N. Yılmaz (2014). TV Kamu Spotu Reklamlarının Medya Okuryazarlığı Çerçevesinde Kullanılması: "Çocuk ve Medya Hareketi" TV Kamu Spotu Reklamının Göstergebilimsel Çözümlemesi. A. Güneş (Ed.). *İletişim araştırmalarında Göstergebilim Yazınsaldan Görsele Anlam Arayışı* içinde (s. 11-47). Konya: Literatürk Academia Yayınları.
- Sığırcı, İ. (2016). Göstergebilim Uygulamaları Metinleri, Görselleri ve Olayları Okuma. Ankara: Seçkin Yayınları.
- TDK, (Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü). sozluk.gov.tr, (18.12.2021).
- Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M. A. (2017). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tosyalı, T. (2014). *Reklam: Göstergebilimsel Çözümleme ve Markalaşma*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tuna, M. (2012). Sosyolojinin Ortaya Çıkış Koşulları. M. Tuna (Ed.) *Sosyolojiye Giriş Sosyolojinin Temel Tartışmaları* içinde (s. 10-18). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yengin, H. (1996). *Medyanın Dili İletişime Kuramsal Bir Yaklaşım: Popüler Kültür Türlerinin Çözümlemesi*. İstanbul: Der Yayınları.

Genişletilmiş Öz

İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yayımlanan Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Bir Analiz

Toplumlar, bilgi birikimlerini birçok yolla aktarabilir. Kitaplar bu aktarımda kullanılan unsurlardan sadece biridir. Kitaplar aracılığıyla hem toplum içindeki gruplar arasında hem de sonraki nesillere bilgi birikiminin aktarımı sağlanır. Kitap kapakları ise kitapla ilk kez karşılaşan insanların, o kitapla tanışmasında etkili oldukça önemli görsel bir unsurdur. Bu sebeple kitap kapaklarında kullanılan görseller, grafikler, tablolar veya metinler hem okuyucunun ilgisini çekmeye hem kitap içeriği hakkında bilgi vermeye hem de kitabın temel düşüncesine yönelik ipuçları göstermeye yönelik hazırlanmalıdır. Bu durum kitabın hitap ettiği kesimlere veya kişilere ulaşması için önemlidir.

İnsan kaynakları yönetimi alanı, çalışma hayatında özellikle işçi ve işveren ilişkilerinin örgütsel boyutta derinlemesine incelendiği, analiz edildiği ve ardından geliştirilmeye çalışıldığı bir bilim dalı veyahut disiplin alanı olarak ifade edilebilir. İnsan kaynakları yönetimi

özel sektörün yürüttüğü birçok çalışma olduğu gibi akademik alanda da birtakım çalışmalar vardır. Özel sektörün alana ilişkin çalışmaları, akademik çalışmalara göre daha kapsamlı, senelerdir süregelen ve büyük organizasyonlar çatısı altında gerçekleşen çalışmalardır. En azından Türkiye için bu rahatlıkla belirtilebilir. Ancak insan kaynakları yönetimi alanı için akademik alanda yapılmakta olan çalışmalar da yabana atılmayacak kadar önemlidir. Çünkü özel sektörde ziyadesiyle verimlilik ve etkinlik odaklı çözümler sunulurken, akademik alanda meselenin tüm boyutları dikkate alınmaya çalışılmaktadır.

Bu çalışma ile insan kaynakları yönetimi alanına, alana ilişkin yapılan özel sektör veya akademik mahreçli çalışmalardan daha farklı bir katkı sunulması hedeflenmiştir. Bunun için, daha evvel Güher DÜNDAR ÖZTÜRK'ün, 2018'de yayınladığı, halkla ilişkiler alanında yayımlanan kitap kapaklarına yönelik göstergebilimsel bir analiz çalışmasında kullandığı metod ile insan kaynakları yönetimi alanında en çok rağbet gören kitapların göstergebilimsel bir analizi yapılmıştır.

Çalışma metninde uluslararası terminolojide “semiyoloji” olarak ifade edilen göstergebilim disiplini veya semiyotik kavramı ele alınmıştır. Ardından göstergebilim alanının temelinde yer alan gösterge, gösteren, gösterilen ve iletişimin gerçekleşmesindeki en küçük birim ve yapı taşı olarak nitelendirilen kod kavramları incelenmiştir. Devamında ise Roland Barthes'ın göstergebilim anlayışı değerlendirilmiştir. Sonrasında göstergebilim ve anlambilim ilişkisi düzenlam ve yananlam kavramlarıyla birlikte anlaşılmasına çalışılmıştır.

Çalışmanın araştırma kısmında, Güher DÜNDAR ÖZTÜRK'ün 2018'deki “Halkla İlişkiler Alanında Yayımlanan Akademik Kitapların Kapaklarına Yönelik Göstergebilimsel Analiz” isimli yüksek lisans tezinde kullandığı yöntem ve model kullanılmıştır. Dolayısıyla yapılan araştırmanın, yöntemi ve modeli diğer çalışma ile aynı olup, kapsamı, amacı, önemi, evreni, örneklerini ve doğal olarak bulguları diğer çalışmadan farklıdır. Araştırmanın amacı, insan kaynakları yönetimi alanında yazılan akademik kitapların kapakları ile insan kaynakları yönetimi anlayışı arasındaki uyuma yahut karşıtlık ile alanın içeriğiyle kapak tasarımları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu anlamda insan kaynakları yönetimi kitaplarının kapaklarına özel olarak yapılan ilk çalışmalardan olması sebebiyle araştırmanın önemli olduğu belirtilebilir.

Araştırmanın evreni Türkiye’de insan kaynakları yönetimi alanında yayımlanan tüm akademik kitaplardır. Bu evrenden tipik örneklem metodu ile bu çalışmanın yazarının daha evvel yaptığı bir çalışmayla ortaya koyduğu “en çok tercih edilen internetten kitap satışı yapan sitelerin en çok satan insan kaynakları yönetimine dair kitapları” ile “en çok tercih edilen internetten kitap satışı yapan sitelerin en çok satan insan kaynakları yönetimine dair diğer kitapları” listelerinden 12 adet kitap seçilmiştir. Seçilen kitapların basım yılları 2015-2019 arasındadır.

Araştırmada bir nitel araştırma yöntemi olan göstergebilimsel çözümlemeden faydalanılmıştır. Tipik örneklem metodu ile seçilen kitapların kapakları, düzenlam/yananlam çağrışımları ekseninde biçimsel içeriksel bazda analiz edilmiş ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu noktada Roland Barthes'ın göstergebilim yaklaşımı dayanak teşkil etmiştir. Barthes, “Göstergebilimsel Serüven” çalışmasında, yapısal dil bilim temelli olarak ikili karşıtlıklar ekseninde göstergebilimsel analiz yöntemini, dil/söz, gösterilen/gösteren, dizim/dizge ve düzenlam/yananlam kategorileri ile şekillendirmiştir. Araştırmanın modeli Barthes'ın göstergebilimsel analiz yaklaşımı temel alınarak, görüntüsel gösterge ve biçim kategorileri ekseninde, gösteren ve düzenlam/yananlam/gösterge birimi değişkenlerini içeren içerik ve gösterilen kategorileri ekseninde oluşturulmuştur. Bu kategorilerin tamamında temel tasarım öğeleri arasında yer alan çizim, resim, fotoğraf, yazıbirim, renk ve nesne kullanımı analiz edilmiştir.

Araştırma ile elde edilen bulgularla, söz konusu kitapların kapak tasarımlarında, genel anlamda içeriğe dair bağlantıların olduğu görülmüştür. Bu bağlantılar doğrudan içeriği yansıtabildiği gibi dolaylı yollardan içeriğe ilişkin görsel öğeleri de yansıtabilmektedir. Analiz edilen kitap kapaklarının bazılarının tasarımında sade ve yeterli gösterge kullanımı tercih edilmiştir. Bazılarında ise daha karmaşık olup daha fazla analiz edilmesi gereken göstergeler kullanılmıştır. Bu kapsamda görsel tasarım unsurlarının kitap kapağı değerlendirmesinde ve altında yatan anlamların ortaya çıkarılmasında önemli olduğu anlaşılmaktadır. İncelenen kitap kapağı tasarımlarında genel itibarıyla çizgi, renk, çizim ve yazı ile görsel tasarım öğelerinin kullanımına dikkat edilmektedir. Tasarımlarda genelde simetrik denge kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında yapılan araştırma ile kitap kapağı tasarımına ilişkin göstergebilimsel analiz yaparken, analizi yapılacak tasarımlarda sadece tipografik ve sade tasarım kullanımının, yananlamsal çıkarım yapılmasını zorlaştırdığı belirtilebilir. Ayrıca kitap kapağı tasarlarken, göstergebilim ilkelerinin dikkate alınması sayesinde söz konusu alana ilgi duyma potansiyeli olan grupların, söz konusu kitaplara yönelik farkındalık düzeylerinin olumlu yönde etkileneceği söylenebilir.

Extended Abstract

A Semiotic Analysis on the Covers of Books Published on Human Resources Management

Societies can transfer their knowledge in many ways. Books are just one of the elements used in this transfer. Through books, knowledge is transferred both between groups within the society and to the next generations. Book covers, on the other hand, are a very important visual element that is effective in meeting the book for people who encounter it for the first time. For this reason, the images, graphics, tables or texts used on the book covers should be prepared to attract the attention of the reader, to provide information about the content of the book and to show clues to the basic idea of the book. This is important for the book to reach the segments or people it addresses.

The field of human resources management can be expressed as a branch of science or a discipline in which especially employee and employer relations in working life are examined and analyzed in depth at the organizational level and then tried to be developed. There are many studies carried out by the private sector in the field of human resources management, as well as some studies in the academic field. The studies of the private sector on the field are more comprehensive than academic studies, they have been going on for years and are carried out under the roof of major events. At least for Türkiye, this can easily be stated. However, the studies carried out in the academic field for the field of human resources management are too important to be ignored. Because while efficiency and effectiveness-oriented solutions are generally offered in the private sector, all dimensions of the issue are tried to be taken into account in the academic field.

With this study, it is aimed to make a different contribution to the field of human resources management than the private sector or academic studies in the field. For this purpose, a semiotic analysis of the most popular books in the field of human resources management was carried out with the method that Güher DÜNDAR ÖZTÜRK used in a semiotic analysis study on book covers published in the field of public relations, published in 2018.

In the text of the study, the discipline of semiotics or semiotics, which is expressed as "semiology" in international terminology, is discussed. Then, the concepts of the sign, the signifier, the signified and the smallest unit and building block in the realization of communication, which are at the core of the field of semiotics, are examined. Afterwards, Roland Barthes' understanding of semiotics was evaluated. Afterwards, the relationship between semiotics and semantics was tried to be understood together with the concepts of denotation and connotation.

In the research part of the study, the method and model used by Güher DÜNDAR ÖZTÜRK in his master's thesis titled "Semiological Analysis for the Covers of Academic Books Published in the Field of Public Relations" in 2018 were used. Therefore, the method and model of the research is the same as the other study, and its scope, purpose, importance, universe, samples and naturally its findings are different from the other study. The aim of the research is to examine the relationship between the covers of academic books written in the field of human resources management and the understanding of human resources management, and the relationship between the content of the field and the cover designs. In this sense, it can be stated that the research is important because it is one of the first studies made specifically for the covers of human resources management books.

The universe of the research is all academic books published in the field of human resources management in Turkey. With the typical sampling method from this universe, the "best selling human resources management books of the most preferred online book selling sites" and "the best selling books of the most preferred internet book selling sites", which the author of this study revealed in a previous study. 12 books were selected from the list of "other books on human resources management". The publication years of the selected books are 2015-2019.

Semiotic analysis, which is a qualitative research method, was used in the research. The covers of the books selected by the typical sampling method were analyzed and interpreted on a formal contextual basis on the axis of denotation/connotation connotations. At this point, Roland Barthes' semiotics approach was the basis. In his "Semiological Adventure" study, Barthes shaped the semiotic analysis method on the axis of binary oppositions, based on structural linguistics, with the categories of language/word, signified/signifier, syntax/string and denotation/connotation. The model of the research is based on Barthes' semiotic analysis approach, on the axis of pictorial sign and form categories, and on the axis of content and signified categories, which include signifier and denotation/connotation/sign unit variables. In all of these categories, the use of drawing, picture, photograph, font, color and object, which are among the basic design elements, were analyzed.

With the findings obtained from the research, it has been seen that there are links to the content in general in the cover designs of the books in question. These links can reflect the content directly, as well as indirectly reflect the visual elements of the content. In the design of some of the analyzed book covers, the use of simple and sufficient indicators was preferred. Some of the book covers use indicators that are more complex and require further analysis. In this context, it is understood that visual design elements are important in evaluating the book cover and revealing the underlying meanings. In the book cover designs examined, attention is paid to the use of line, color, drawing and writing and visual design elements in general. Symmetrical balance is generally used in designs.

With the research conducted within the scope of the study, it can be stated that the use of only typographic and plain design in the designs to be analyzed makes it difficult to make connotative inferences while making a semiotic analysis of the book cover design. In addition, it can be said that the awareness levels of the groups that have the potential to be interested in the subject area will be positively affected by the consideration of the principles of semiotics while designing the book cover.
